

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem p.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prežniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zakaj propaganda

Če se ne motim, je bil »Slovenec« v netunski debati prvi in edini jugoslovanski dnevnik, ki je opozoril na našo slabo zunanjo propagando in navedel italijanske časopisne agencije, ki so s tendencioznimi vestmi nasičevale zapadni, v prvi vrsti angleški svet. Ugodnejše prilike še ni bilo kot je sedaj, da — sine ira et studio — pogledamo po mojem mnenju eni najvažnejši panogi zunanjega udejstvovanja v oči ter navedemo glavne nedostanke.

Najprej glede propagande same. Neutajljivo dejstvo je, da je propaganda zavzela po vojni tak obseg, kakršnega niso mogli slutiti niti največji optimisti, kakor tudi, da so se propagande poslužile tudi države, ki so do vojne gledale na to udejstvovanje nekako po strani. Francija je bila itak znana; odkar je izgubila Alzacijo-Loreno in odkar se je ustanovila patrijotična liga, ji je bila propaganda bistvena. Zadnji uspeh je bil ogromen zvarjen obroč zoper Nemčijo, v imenu katerega se mora bojevati Francija za humanizem in kulturo proti barbarizmu Nemčije. Skoro za las natanko jo posnema sedaj Nemčija in se poslužuje poleg enake organizacije in sredstva tudi cilja: Dokazati, da Nemci niso barbari, ampak visoko kulturni narod. Zato mednarodne razstave ravno v Nemčiji! Naj omenim le razne avtomobilске v Berlinu, policijsko istotam, mednarodno razstavo muzike v Frankfurtu in sedanjo tiska v Kölnu. — Tudi Rusija še ni poznala v svoji zgodovini take propagande kot pod vladno sovjetov. Razpredeljena je po vsem svetu. Izmed držav na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije nava-jam Ogrsko in Češkoslovaško. Ogrska propaganda nam je takoj živo pred očmi, če se spomnimo lorda Rothermera; Češkoslovaška pa, če ugotovimo, da gre denar za propagando v milijarde! Z eno besedo: V dobi družstva narodov, ko skušajo narodi dokazati, kaj je vsak doprinesel k skupni dobri Evrope in človeštva, je propaganda nekak sestavni del državne politike in zunanji dokaz notranje moči posameznih narodov. Kdor pa hoče nasprotnika potisniti ob steno, ga skuša razkriti kot — barbara. Tudi Italija — nas! —

Nadalje: Gre za stvar, za katero naj v-dimo propagando. V Pragi mi je naš praški poslanik g. Branko Lazarevič podal primer med češkoslovaško in osnovo stare Srbije. Češkoslovaška je po svoji zemljepisni legi prisiljena do propagande, stara Srbija pa je bila po svoji geopolitični in narodno-gospodarski kakovosti sama dovolj znana. Z drugimi besedami: Vprašati se je, če ima propaganda realno podlago in ali se izplača. — Mislim, da imamo podlage dovolj. Najsi je bilo o nas predvojno mnenje še tako slabo, dejstvo je, da uživamo že radi zgodovine svojega osvobodjenja neskaljene simpatije večine Evrope. Hermann Wendel nam je še ob vsaki priliki zapel visoko pesem bodočnosti. Tudi tisti, ki so še do I. 1918. govorili o ciganih, ki zaslužijo ječo, nam pridigujejo značaj — bodoče velesile. Stvarne podlage pa nimamo samo v svoji naravnosti, temveč tudi v ozemlju samem, najsi je to turizma, poljedelstvo ali industrija, morska obala ali bosanski pragozd, narod na jugu ali v Sloveniji.

Glavno pri vsem tem je naša volja, kaj hočemo. Gre namreč za to, da si propagando osvojimo vsi, zlasti pa zasebna društva in ne naprimito vsega državi. Študij inozemskih propagandnih organizacij nam dokazuje, da so večino propagandnega dela prevzeli zasebniki, seveda s pomočjo države, zlasti v kolikor pridejo v poštev diplomatska zastopstva in konzulati. Če pa moramo priznati, da trpimo v tem pogledu na pomanjkljivosti, je morda naša največja pomanjkljivost, ki zadeva enako države kot zasebnike ta, da nimamo lastne časopisne agencije v istem, ali vsaj naši državi primernem obsegu kot drugi.

Dejstvo je, da je tisk prevzel vodstvo in ustvarjanje javnega mnenja. Dejstvo je nadalje, da ustvarja tisk v drugih državah tako mnenje, ki odgovarja interesom države. Zato so potrebna sredstva. Dočim pa vidimo v ogromni večini drugih držav osrednje časnikarske agencije, ki služijo domačim časopisom z vestmi, v Jugoslaviji take agencije nimamo. Vrhulga je zlo v tem, da noben jugoslovanski list ni v stanu zdržati sam vse dopisovanje iz tuje ter nositi ogromne brzojavne in telefonske stroške. Tako smo navezani na agencije sosednjih držav, ki — naravno — dajejo v pretežni večini to, kar je njim v prid. Ost, obrnjena v nasprotno smer, ima v strogo propagandnem smislu ta žalosten obraz, da ne moremo o dogodkih v naši državi obveščati inostranstva mi sami, ali pa vsaj, če ne inicija-

Korošec - svetla točka politike

r Belgrad, 4. junija. (Tel. »Slov.«) »Narodna Tribuna« prinaša pod naslovom »G. dr. Anton Korošec« članek, v katerem piše:

Na žalost moramo priznati, da so Hrvatska, Vojvodina, Bosna in Slovenija zelo na slabem s politiki in državniki višjega stila; one jih skoro nimajo. Radič je bil in ostane demagog in šarlatan. Pribevič je fanatik in frazer. Nato naštevajo še ostale ter pravi: »Edino izjemo dela v tem Slovenija. Njen voditelj je eden največjih voditeljev in državnikov v naši državi. G. dr. Korošec se že od nekdaj bavi s politiko. Vidimo ga v boju za pravice slovanskih narodov v Avstriji, vidimo ga v avstrijski delegaciji skupno z Masarykom, Klofačem, Kramfem in drugimi. Bil je drzen v revolucionarnih govorih, v katerih je junško branil svoje ljudstvo. Po zedinjenju ima g. dr. Korošec vidno vlogo v naši novi državi. Hladno in dostojanstveno in zelo redko govori v narodni skupščini. Kadar vstane in govori, so ti njegovi govori bodisi študije, bodisi akademska predavanja. Brez pretiravanja lahko rečemo, da spada g. dr. Korošec med najumnejše in najmodreje politike pri nas. Po globoki svoji koncepciji se lahko vzporeja s Protičem, v kulturi s Pačujem. Brez dvoma spada dr. Korošec v vrsto najmočnejših politikov, ki so jih južni Slovani dali v poslednjih 50 letih.« Članek v tej smeri nadaljuje in pravi, da bi bilo primerjati z g. dr. Korošcem Pribeviča isto, kakor primerjati palčka z velikanom, ter končuje, da smo lahko ponosni, da je slovenski narod dal tako markantno politično osebnost in s tem dragocen poklon naši skupni državi.

r Dunaj, 4. jun. (Tel. »Slov.«) »Arbeiter Zeitung« prinaša uvodnik pod naslovom »O Jadranu in Donavi«. V njem se bavi z demonstracijami v naših in italijanskih mestih, nato pa govori o vsebini nettunskih konvencij. Ponovno prehajajoč na krvave demonstracije, končuje članek s to-le karakteristično primerjavo: »Energičnost, s katero je vlada nastopila proti demonstrantom, dokazuje, da ne želi komplicirati razmer z Italijo, četudi je vsaka vlada v mednarodni politiki zelo občutljiva nasproti »ulici« in četudi ume svoj prestiž braniti, in četudi pripada Jugoslavija Balkanu, kjer se človeško življenje ne ceni mnogo, vendar bi se mogla gg. Seipel dr. Schöber mnogo naučiti od svojih balkanskih kolegov. Belgrajsko orožništvo je v okrutnosti daleč zaostalo za Schöberjevimi policaji. Kajti orožništvo se je umaknilo z belgrajske ulice brez krvavih glav. — Tako socialisti v Avstriji! In naši?!

Ne pozabim lepe Jugoslavije

r Belgrad, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj je odpotoval iz Belgrada tukajšnji nemški poslanik g. Olshausen na svoje novo mesto v Chile. Pred svojim odhodom je dal časnikarjem sledečo izjavo:

»V Belgradu in v Jugoslaviji smo bili vedno zelo dobro sprejeti in bomo težko pozabili vašo domovino. Pridobili smo si mnogo prijateljev, vzljubili vašo zemljo in ljudstvo v vseh krajih naše države. Moj predhodnik, nemški poslanik, ki je prišel takoj po vojni, je moral razčiščevati veliko pot za skupno prijateljstvo naših dveh narodov. Takrat so še obstojale velike zapreke kot prirodne posledice velike vojne. Ko sem prišel jaz, je bilo še malo težav, vendar veliko manj, kakor za

časa mojega prednika. Radi tega bo moj naslednik, tretji nemški poslanik imel teren skoro popolnoma čist, na katerem bo brez težav nadaljeval delo na utrjevanju prijateljstva med obema državama. Prepričan sem, da bo to delo lahko. Sam sem namreč lahko ugotovil, da imajo vsi poklicani činitelji v Jugoslaviji najboljšo voljo za čim močnejšim prijateljstvom med vami in Nemčijo. Kar se mene tiče, lahko rečem, da sem prejel poslednje dni pred svojim odhodom toliko dokazov in izrazov prijateljstva, da ne bom nikdar pozabil lepe Jugoslavije. Trdno sem prepričan, da vse te prijatelje v Jugoslaviji obiščem, ko se prvič vrnem s svojega novega mesta v Jugoslavijo na dopust.«

Ustava v Italiji - mirna parada

Ustava v Italiji — mirna parada.

e Trst, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Praznik ustave se je tu proslavil z običajno vojaško revijo na Glavnem trgu, pri kateri je sodelovala tudi milica. Reviji je prisostvoval tudi konzularni zbor, med njimi tudi jugoslovanski konzul g. Jurišić. Defilirale so tri brigade, to je šest regimentov, med njimi dva artiljerijska. Po zraku so krožila letala. Vojaštvo je nastopilo s polno bojno opremo. Prebivalstvo je posebno občudovalo težko zračno obrambno artiljerijo na avtomobilih. Sledile so skupine reflektorjev na avtomobilih. Za njimi sonetni oddelki, avtomobili za prevažanje čet. Revija je imela nenavadno slovesen in impozanten značaj. — Včeraj se je tudi v Zadru slavil praznik ustave. Pri tej priliki se je vrši-

la revija vojaštva, mornarjev, karabinerjev in milice. Ob obali se je usidrala večja torpedovka. Danes se je obnovila tudi tradicionalna poroka z morjem po beneškem vzoru. Škof Monzoni je blagoslovil zlat prstan, ki se je nato vrgel v morje med grmenjem topov in igranjem himne »Il Piave«. Nadalje je bil cvelični dan za jetične. Med prebivalstvom je zbudila veliko pozornost okolnost, da jugoslovanski konzul ni izbobesil zastave, kar naj bi bilo proti mednarodnim običajem. Meščanstvo je ugodno komentiralo darežljivost jugoslovanskega konzula, ki je podaril za jetičnike 100 lir. — Istočasno se je javil karabinerjem v bližini Babinega duba jugoslovanski dezertar Jalazas. Izjavil je, da je dezertiral radi tega, ker so Hrvatje z njim slabo postopali.

Pred poroto radi Prestranka

e Trst, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Danes se je pričel pred tukajšnjim porotnim sodiščem proces radi roparskega napada na carinarico v Prestranku, ki se je izvršil 3. aprila 1928. Na obtožnici klopi so: 32 letni Peter Zele iz Slavine, bivši občinski tajnik, 31 letni Silvestru Smerdu iz Postojne, 26 letni Ivan Kogej iz Postojne. Prva dva brani odvetnik Robba, zadnjega dr. Zennaro. Obtoženca 24 letni Jakob Guzelj iz Postojne in 26 letni Karel Herman Šolar iz Ljubljane sta odsotna. Brani ju dr. Chersich. 23 letni Rajko Samsa iz Bistrice je zaprt v Jugoslaviji. Italijanske oblasti so zahtevale njegovo izročitev, ki jo je pa Jugoslavija odklonila. Njega

tivno obveščati, pa kontrolirati in parirati nasprotno udarce. Kdor pa prej pride, prej melje, velja tudi tukaj.

Končno gre za to, da itak sovražni italijanski propagandi ne dajemo sami preveč snovi. Tudi Anglija ima krize; enako Francija. A vendar velja za Angleža pravilo: Prav ali ne

prav, Anglija je moja domovina. Vsakega trenja ne bom obešal na evropski zvon in radi strankarskih interesov ne napadal Anglije in njenega imperija. Uspešni propagandi moramo biti začetek mi sami, da se ne zgražamo nad tujci, ki meče vse v nič, a ne bi sprevideli, da delamo isto — mi sami!

Dr. Č.

ker sta mu zagrozila s smrtjo. Vilhar mu je povedal, da je tudi Šolar Orjunaš. Zele sam se ni več bavil s politikom in celo izstopil iz uradno priznanega prosvet. društva. Smerdu je pri procesu dokazal svoj alibi.

Tržaški fašistovski tajnik ing. Cobol je dejal, da gre za političen zločin, ki ga je organizirala Orjuna. Na predsednikovo vprašanje, ali ima Orjuna v Italiji svoje organizacije, je ing. Cobol odgovoril, da je takih organizacij vedno manj. Proces se jutri nadaljuje. Branitelji so predlagali 30 priči.

Praga veruje v našo moč

s Praga, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Tukajšnje časopisje se ponovno peča z jugoslovansko-italijanskimi odnosi in poudarja, da je jugoslovanska vlada pripravljena do skrajnosti braniti čast in koristi svoje države, a ravno tako podpirati tudi splošno željo prebivalstva po brezpogojnem miru. Podčrtava se, da so se zadnjih demonstracij udeležili v glavnem temni elementi, ki so hoteli udeležiti svoje prevratne cilje. Časopisje se peča z brezpogojno odločnostjo vlade, ki hoče tudi dejansko dokazati v svoji lastni državi, da so v Jugoslaviji kaki revolucionarni, če tudi iz narodnostnih razlogov upravičeni izgledi izključeni, da se tako zavaruje pred vsakim očitkom v zunanjem svetu, kot da bi bila italijanska propaganda upravičena.

»Narodni Listy« izjavljajo z ozirom na italijansko-jugoslovanski konflikt, da je temu krivo radikalno krilo fašizma, s katerimi elementi tudi rimska vlada nima ničesar opraviti. Jugoslaviji se ne sme zameriti, če ne more preboleti, da so mnogi njeni ljudje na Jadranu pod tujo zastavo. List zagotavlja Jugoslaviji popolne simpatije češke javnosti in svetuje Italiji, naj ne moti miru in naj se postavi proti imperijalistični kampanji radikalnih fašistov.

Dr. Šumenkovič v Pragi

v Praga, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Jugoslovanski minister brez portfelja dr. Šumenkovič je včeraj dospel na 4-dnevno bivanje v Prago, da se posvetuje o propagandi in medsebojnem obveščanju med obema državama. Danes se je več ur razgovarjal z dr. Benešem in se informiral o Beneševem potovanju v Paris, London in Berlin. Iz Prage bo dr. Šumenkovič potoval dalje v Paris.

Na Jadranu naj bo red

s London, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Angleška vlada je odločena, da italijansko-jugoslovansko vprašanje končnovljavno spravi s sveta, in da usmeri svojo diplomacijo čisto po načrtu prav tako, kot se je zgodilo svoječasno, ko je bilo treba uravnati zapadnoevropske meje in je prišlo do locarnske pogodbe med Nemčijo in Francijo. Tozadevna akcija velikih angleških listov, ki se je začela že preteklo soboto in ki je v zvezi z angleškim zunanjim ministrstvom, je našla živahen odmev. Potrjuje nam to domnevo zadnji govor zunanjega ministra Chamberlaina, ko se je pri sprejemu zunanjih diplomatov tako obširno zadržal pri jadranskem vprašanju.

Mala antanta - 16. junija

r Belgrad, 4. jun. (Tel. »Slov.«) V nekatere časopisju se je zadnje dni pojavila vest o tem, da bi se imela konferenca Male antante odložiti. Kakor smo se pri merodajnih krogih počuli, se dosedaj še ni pojavil noben tozadeven predlog in ostane dan sklicanja Male antante, kakor se je določil prvotno, to je 16. junija. Na dnevnem redu konference so predvsem vprašanja, ki se tičejo razmer M. A. do Madjarske in do njene propagande za revizijo trianonske pogodbe. V tem oziru je stališče Jugoslavije, kakor tudi obeh ostalih zaveznih, jasno in odločno. Vendar je nastala potreba, da proti vedno naraščajoči propagandi države M. A. podvzamemo aktivne in uspešne ukrepe. Zato se bo na konferenci razpravljalo o vprašanjih, ki se tičejo razmerja posameznih držav M. A. do njihovih sosedov. Vest, ki se razširja, da bo konferenca male antante med 20. in 23. junijem v Bukarešti, če bo vreme lepo, pa v Sinaji in da se dva dni prej sestane novinarska konferenca male antante, ki bo trajala do 25. junija, znači uganjanje.

OLIMPIJADA V AMSTERDAMU.

Amsterdam, 4. junija. Danes je zmagal Egipt nad Portugalsko z 2 : 1 (1 : 0), pri ponovni tekmi med Italijo in Španijo pa prva v razmerju 7 : 1 (4 : 0)! Jutri je prost dan.

Ustanovljeno l. 1879
Telefon šte. 2553

Ključavničarstvo AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, Rimska cesta 14

prvo in edino podjetje za napravo
jeklenih valjčnih zastorov v Sloveniji

priporoča napravo novih valjčnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročilo

solnčnih plah, okrižij vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra.

Stalna zaloge štedilnikov v priznani vestni in solidni izvršitvi! - Avtočno varjenje in rezanje.

Tvrška J. C. MAYER Ljubljana

priporoča svolo veliko zalogo manufakturnega blaga in lepo izbiro damskih, moških in otroških čevljev
tvrdke F. L. POPPER

STARŠEM!

Ne pustite, da hodijo otroci bosi.

Živahno dete se lahko rani.

Rana na nogi okuži celo telo.

Kupite otrokom naše čevlje z gumijem.

Ker so neraztrgljivi, poceni in praktični.

Prihranili boste na zdravljenju in skrbi.

Vse številke po Din **49.-**

Naša

MALINOVEC Orangeade, Citronade

malinov sukus in ekstrakte za kraherle

izdeluje v najkrajših vrstah in prodaja po zmernih cenah

„**ALKO**“

tvornica konjaka, likerja, rumu
in sadnih sokov

LJUBLJANA.

Reform-steklenice

so za konzerviranje sadja in povrtnin
najboljše in najcenejše

Glavna zaloge za celotno Jugoslavijo pri tvrdki
Ljovro Pelovar, Ivanjkovci.

Istočasno se dobijo Zupancjev knjižica
konzerviranje sadja in vsakovrstnih povrtnin
za domačo uporabo.

Ceniki na zahtevo.

Pensionat in komercij. učilišče za inozemce

WIEN, II. Taborstrasse 29.

Perfektno priučenje nemščine, izobrazba v knjigovodstvu, korespondenci, trgovskem računstvu, trg. vedi in gospodarski geografiji (z diplomom). Traja od 1. julija do 31. januarja. — Celotni honorar S 2200.— (v treh obrokih). — Prospekti.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

Klein & Stiefel, Fulda

Na velesejmu v Ljubljani

bomo razstavili najnovejše in najboljše stroje
za obdelavo lesa v polnem obratu.

Novost! Pogon brez jermena!

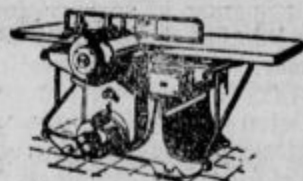
Obiščite naš prostor

208 Pavilion F.

Zastopnik za S.H.S.:

Peter Angelo,

Ljubljana, Gledališka ulica 4/I.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzlov. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Komercializacija železnic

Iz predavanja predsednika Združenja jug. inž. in arh. g. inž. R. Avramoviča o priliki glavne skupščine Združenja v Ljubljani dne 3. t. m.

Pogled v zgodovino problema.

Vprašanje, kdo naj gradi in upravlja železnice, datira že iz časa, ko je stekla prva lokomotiva. Rešitev problema je bila vedno izraz političnih in gospodarskih razmer v posameznih državah. V Ameriki in Angliji, kjer že od nekdaj vlada najširša svoboda tudi v gospodarskem življenju, sme graditi in izkoriščati železnice, kdor hoče. Da se tu ni država veliko vmešavala v železniško vprašanje, je vzrok tudi dejstvo, da sta ti dve državi zaključili enoti in prihajata v stik z velikimi in nevarnimi sosedji le po morski poti. Na evropskem kontinentu se je razvil zlasti v zapadnih državah drug tip gradnje in uprave železnic. Privatne družbe jih grade in upravljajo, toda imajo koncesijo za izkoriščanje le do gotove dobe. Ta tip se je razvil zlasti v Franciji in deloma v Avstriji (bivša južna železnica). V srednje in zlasti vzhodnoevropskih državah pa je železnica največkrat državna last in jo tudi upravlja država sama. Tako je v Nemčiji, Italiji, Rusiji in manjših sosednjih državah. Tu hoče država imeti odločilno besedo zlasti iz ozirov obrambe meja, ker je v neposrednem stiku z mogočnimi tekmovalkami.

Stanje železnic po vojni

je prišlo po vseh državah v težko krizo. Poleg zanemarjenega vzdrževanja med vojno in radi povišanih finančnih razmer je na nesigurnost prometa učinkoval slab gnetni položaj osebja, ki je dovedel do velikih štrajkov in uničil disciplino ter avtoriteto.

V naši državi

so se kmalu po vojni občutile pomanjkljivosti v prometu. Gospodarski krogi so zahtevali, da se uprava železnic da v njihove roke, češ, državni aparat je preokoren in prenaroden, da bi mogel spraviti vprašanje pametno in red.

Komercializacija pomeni vnovčenje ozir. prodajo. Po tujih listih se je res pisalo, da hoče jugoslovanska država svoje železnice prodati in so se tudi, da s tako lahkoto daje iz rok tako velevalno podjetje.

Skupščina je rešila vprašanje komercializacije v znanem amandamentu na neverjetno enostaven način in izgleda, da se parlament ni zavedal dalekosežnosti tega sklepa. Komercializacija ni točen izraz. Vprašanje je čisto finančnega značaja in bi bilo treba reči: industrializacija prometnih podjetij, kakor se pravi v Franciji. Pri nas gre predvsem za organizacijo oz. reorganizacijo.

Napačno je, da se v finančnem zakonu loči železnica od ostalih prometnih sredstev. Po enotnem načrtu bi se moralo urediti tudi vprašanje avtomobilnega, plovnega in zračnega prometa. V tej uredbi ni najti nobene vodilne osnovne ideje in je bila napačna tudi podlaga, ker se sploh ni ugotovilo stanje in vrednost voznega parka ter materiala in dolgov. Brez te ugotovitve ni mogoče napraviti nobene kalkulacije in nobenega realnega projekta.

Pri posvetovanjih o komercializaciji so imele trgovske zbornice nesorazmerno velik vpliv. Trgovci se sicer v veliki meri poslužuje železnice, toda on zvali transportne stroške vedno na odjemalca. Polje delo, ki predstavlja najštevilnejši stan v državi, se ni pritegnil k posvetovanju.

Privatniki so rekli, da ne potrebujejo strokovnjakov in da bodo to državno last prevzeli v svojo upravo; žal, ne moremo verovati, da bi to dobro izpadlo. Pomoč in rešitev bodo prinesle le strokovne moči z dobrimi solami in dolgoletno prakso. To velja za vse vrste uslužbencev.

Kako so naši sosedje reorganizirali železnice?

V Nemčiji so na podlagi Dawesovega načrta eksperti ugotovili, da je mogoče izvršiti tako reorganizacijo, da bodo postale železnice plodonosne in so tako ostale železnice državne, čeprav je v času krize Stinnes stegal po njih svoje roke in dokazoval, da more narediti red v prometu le privatna iniciativa. Nemčija je uvedla tudi jako učinkovito kazensko sankcijo za slučaj neizvrševanja sprejetih statutih v osebni državnega komisarja, ki ima neomejeno moč in lahko vsak trenutek odlovi funkcionarje in sistira sklepe.

Tudi v Avstriji in Madjarski so eksperti, ki jih je poslala liga narodov, izdelali reorganizacijski načrt, ki se je obnesel in kaže zlasti v Madjarski lepe uspehe.

Belgija je svoje železnice res komercializirala, t. j.: ustanovila je delniško družbo; večino delnic si je zagotovila država, ostale pa prodala posameznikom. Statuti določajo, da je namen družbe »upravljati železnice po načinu industrijskega podjetja, upoštevajoč pri tem gospodarske interese vsega naroda«.

V Franciji je bilo večje število družb in se je zlasti v svetovni vojni občutila nenotnost v prometu. Zato je bil po vojni ustanovljen poseben skupen organ za vse železnice, ki stoji pod vodstvom ministrstva za javna dela in urejuje harmonično sodelovanje vseh omenjenih privatnih železnic.

Kaj je treba ukreniti pri nas?

Reorganizacija je nujno potrebna, toda treba je velike previdnosti, ker so neprestane spremembe za železnico usodne. Železnice naj ostanejo državne, kakor so. Ustvariti bi bilo treba le elastičen organizem, ki bi bil seveda pod učinkovito državno kontrolo. Predvsem bi bilo treba ugotoviti dejansko vrednost, ki jo predstavljajo naše železnice in na tej podlagi narediti projekt. Uprava se naj decentralizira in se naj točno pove, v katerih zadevah odloča generalni ravnatelj in v katerih podrejeni organi. Izvesti se mora princip, da v svojem krogu vsak nekaj odloča, vendar pa se ne sme pod nobenim pogojem dati oblastnim ravnateljstvom avtonomije, ki bi bila na škodo enotnosti.

Od osebja naj bi se zahtevalo več odgovornosti, zato pa naj bi dobilo tudi več pravic in stalnosti. V upravi naj bi se uveljavilo načelo: Manj pisarenja in več osebnega stika ter razgovora med posameznimi upravnimi organi!

Vsa reorganizacija naj bi se izvršila v smislu čim večje racionalizacije in standardizacije. Za material bi bilo treba organizirati posebna skladišča, ki bi zalagala proge in ustanoviti delavnice za vozní park, kakor so nam svoj čas nasvetovali odlični ameriški eksperti.

Dalje je potreben čim ožji stik z gospodarskimi krogi in upoštevati interese in potrebe konzumentov. Tarifna politika mora postati neodvisna od lokalnih interesov, kar se dogaja v današnjem tarifnem odboru in mora iti stalno v začetni poti, kakor to delajo druge države.

Vprašanje reorganizacije je treba izvršiti potom posebnega zakona in ne potom uredbe v finančnem zakonu, ker je železniško vprašanje eno najdalekosežnejših.

Depolitizacija se bo uspešno izvršila s tem, da bo centrala delovala nepristransko in da bo uradnik in delavec dobil stalnost in primerno plačo. Tako uslužbenstvo se ne bo dalo vplivati od strank. Pravica strankarske opredelitve pa se ne more nikomur prepovedati.

V upravo je treba spraviti ljudi, ki imajo dosti organizatoričnega smisla in strokovne usposobljenosti.

Edino po navedenih potih bomo prišli do trajne in solidne ureditve prometnega vprašanja.

Ko sem Vas vprašujoče pogledal, ste nadaljevali:

»Roda, vi ne poznate te dogodivščine? Je precej komična stvar. Morate jo napisati.«

»Zakaj tega ne stori Franc Molnar?«

»Nemogoče. Fekete bi me raztrgal na kose.«

»Bo tudi mene...«

»Na tem mi prvič ni toliko ležeče — drugič pa bi bilo dobro predvsem ugotoviti, če je Fekete močnejši od vas.«

»Dobro,« sem odvrnil, »skušal se bom braniti. Povejte!«

»Če pa navedete mene kot vir, bom tajil.«

— — — — —

Fekete je prišel torej z Alp v Pešto — siromašnejši kot kdaj, s srcem, polnim čustev ter je iskal mebljavno sobo, da bi izlil svoja čustva v miru na papir.

Iskal vse dopoldne od osmih do ene v notranjem mestu; vse mu je bilo predrago. Popoldne je dirkal po drugem okraju: Izpod štirideset kron ni bilo ničesar dobiti. Fekete pa je bil vstavljen v svoj proračun za sobo samo trideset kron.

Vračajoč se proti domu pa je zagledal nadnada v Košutovi ulici afitšo:

»Zelo elegantna soba, zelo cenena.«

»Hola, to utegne biti nekaj zame.« in dasi silno utrujen, je dirkal gori do zadnjega nadstropja, da bi potolažil s tem zadnjim poizkusom svojo varčno vest. Če se mu še tu ne posreči, mora v svojem obupu budžet prevrniti ter si iskati drug poklic.

Kratek pogled v sobo, in Fekete se je obrnil. Saj si je mislil: zastori, tapete, postelja iz medenine, mehke zofe — ne, tako elegantno pesnik ne more stanovati.

Komaj slišno je vprašal:

»Koliko?«

S tihim glasom je odgovorila gospodinja:

Živa nedelja na velesejmu

Kaj sem videl na velesejmu

Dočim je bila sobota dan za trgovino, ki se je takoj začela razvijati, je lepo nedeljsko vreme privabilo na sejem tisoče in tisoče ljubljancev, okoličanov, sploh obiskovalcev iz cele Slovenije, ki so porabili ugodno priliko; manjkali seveda tudi niso tujci. Popoldan so se obiskovalci v paviljonih kar trli. Vseposvoda je bilo najživahnejše vrvenje. Zlasti so seveda bile gneče pri razstavljalcih, ki so dajali kaj — zastoj! Vse je izborno hitelo v Kolinsko poskušati izborni kavo, vse se je zanimalo za novo vrsto milo tovarne Zlatorog »Bencit«, ki odstrani tudi madeže oljnatih snovi in je tovarna poleg spektov delila tudi komade novega mila. Seveda so bili tudi drugi razstavljalci deležni velikega zanimanja ne toliko veletrgovine, za kar pridejo predvsem v poštev trgovski interesi, kakor oni, ki so imeli razstavljene predmete za detajlno prodajo in predmeti najširšega konzuma. Ne more se očitati gledalcem, da niso bili radovedni tudi za zanje nezanimive stvari.

Splošno se opaja v aranžmanu izložbenih prostorih napram lanskemu letu velik napredek. Tudi razstavljeni predmeti kažejo, da naša produkcija in trgovina napredujejo ne samo v količini predmetov, ki jih proizvajajo, ozir. v številu predmetov, ampak tudi po kakovosti; k temu so ravno pripomogli v odlični meri ljubljanski velesejmi. Konkurenca na velesejmih, kjer obiskovalci in interesi vidijo iste predmete, pa v raznih izdelavah, kakovostih in cenah, sili razstavljalce k temu, da razstavljajo res konkurenčne predmete. Vidi se, da ima samo

kvalitativno delo

uspeh, kar mora gotovo biti vodilna smernica v razvoju naše produkcije in trgovine.

Minister soc. politike na velesejmu.

Med odličnimi gosti, ki so v nedeljo obiskali velesejem, je bil tudi minister za soc. politiko g. Ceda Radovič z insp. tega ministrstva Hofmanovičem. V spremstvu ravnatelja g. Dularja si je natančno ogledal tekem popoldneva sejma ter se o njem jako pohvalno izrazil, izjavljajoč, da se prav lahko meri z inozemskimi prireditvami ter da zasluži vso pažnjo vlade. Bil je prijetno iznenaden po tako veliki in uspešni prireditvi, kakor je letošnji velesejem.

Nadalje se je mudil na velesejmu san. general dr. Milosavljevič, katerega je naravno zanimala predvsem higienska razstava, seveda tudi za ostali velesejem. Tudi g. general se je zelo pohvalno izrazil o prireditvi.

Po zelo previdnih cenitvah je velesejem v nedeljo obiskalo ca. 15.000 ljudi. Seveda so prišli predvsem ljubljanci in iz najrazličnejših krajev Slovenije, prišlo pa je tudi zelo mnogo tujcev iz drugih pokrajin naše države, pa tudi inozemci so bili dobro zastopani, opazili smo Čehe, Grke, Albance, Nemce, Francoze, Italijane, Avstrijce itd.

Tudi v ponedeljek je bilo na sejmišču živahno. Pojavili so se pa zlasti trgovski interesi in sklepati so že začele kupčije. Ugotoviti pa moramo, da ni na velesejmu nekih velikih naših trdk, to pa predvsem iz tekstilne stroke. Zastopane niso tri največje tekstilne tvornice Slovenije, ki bi si lahko privoščile saj reprezentanco, čeprav je gotovo, da bi tudi prišle na svoj račun, če bi razstavile. Da se poda popolna slika slovenske delavnosti, je treba, da so predvsem zastopana velika podjetja, ki živijo pri nas in delajo prav dobro. Res je, da imajo tekstilne tvornice dovolj narobil, pa naj povetjajo, da se za to panogo konjunktura izpremeni in bodo novopridobljeni odjemalci prišli še prav.

»Petnajst kron na mesec.«

Ker je za hip onemel, je nadaljevala:

»S postrežbo. — Častiti gospod, čemu bi vas skušala premotiti? Saj bi itak tekom par minut vse opazili... Rajši sem odkrita: Ta soba ima veliko hibo. Imamo otročiča, bolnega na pljučih. Naš zdravnik mu je ordiniral kozje mleko. Zato smo kupili kozo. Nastanili smo jo v sosedni sobi. Včasih mekeče... Zvečer... Pozno zvečer... Zjutraj... Zelo zrana... To se pravi: ponoči... Tudi podnevi... Čujte!«

Mekekekeke!

Najemnik za najemnikom nas je zato zapustil, ne da bi odgovoril. — Gospa je padla debelušnemu gospodu okoli vratu ter ga jela rotiti: »Toda vi — kaj ne da? — Vi se boste temu privadili. Zatrjujem vam, vi se boste privadili. Midva, moj mož in jaz je niti ne slišiva več. Tako koristna živalca je. In njeno dobro mleko! In bolno dete. Elegantna soba. Samo petnajst — samo petnajst — kaj pravim? — samo dvajset kron — s postrežbo vred. Dobro: Tudi kurjava naj bo v tem vračunjen. Ah, ostanite!«

Ostal je. Bil je od iskanja in dirkanja po stopnicah tako utrujen, da bi bil ostal tudi v peklju.

— — — — —

Jel je pisati lirčno pesem...

Mekekekeke!

»Ne,« je dejal, »ne gre. Razpoloženje je pokvarjeno.« — Zmečkal je papir, ga vrgel v lepo, s plišem preoblečeno košaro ter jel pisati razburjen balado...

Mekekekeke!

»To gre še manj,« je zamrmral Fekete ter vrgel tudi balado v koš.

Legel je spat. — Meketanje kože ga je zbudilo. Koza ga je motila celo v sanjah.

Zjutraj po neprijetni noči — ne, pozno

Najboljšo kupčijo so imeli seveda tisti, ki so prodajali zastoj. Do vseh takih je bilo težko priti in naj ne zamerijo, če ne povem vseh. Ker sem civiliziran, sem se najbolj zanimal za milo; imena »Bencit« sem se ustrašil, ko pa so me poučili, da s tem milom ne napravljam madežev bencina, ampak jih odpravljam, sem koj sklenil kupiti si boljši voz (najraje Šteletovega Wandererja, ker sem navdušen turist, seveda le v avtomobilu), da bom tako dobil priliko preizkusiti to novo vrsto mila. Mogoče mi ga pa v reklamne svrhe kupi tovarna Zlatorog in sem potem koj pripravljen predvajati na velesejmu dobre lastnosti tega mila, eventualno operem in umijem še voz, za reklamo ne samo mila, ampak tudi voza.

Ker imam že itak v delavnik preveč dela s »gšestom«, sem šel raje za plot (kakor pravi moj soigralec, ko napove pagaia) na zabavni prostor, kjer seveda mora človek najprej v higiensko razstavo in naravno v umetniško razstavo, tja pa že zato, da ne bodo rekli, da ne podpiram slovenske umetnosti, deloma pa tudi zato, ker se ne maram zameriti predsedniku, ki poreče, da me ni bilo povsod, kjer me je bilo treba, seveda tam pa, kjer me ni bilo treba, sem pa bil, ker se nič ne razumem na umetnost.

Miroljuben človek ne gre v »streljanec«, tudi jaz ne; ravnotako ne na »ringelšpil«, ker nimam zdravega želodca in smisla za domačo aviatiko (5 m nad zemljo).

Nazadnje sem srečno pristal — na klopih Gospodarske zveze, dovolj izmučen, da sem se lahko posvetil važnejšim državnim modrovanjem o Netunu, demonstracijah in o kvaliteti vina ter drugih dobrot. Moji prijatelji so sicer predlagali, da naj gremo še drugam, da so drugod tudi dobre stvari, toda, čeprav nisem državni uradnik, sem se odločno izjavil za stalnost v vseh ozirih in prosim, da se ta stalnost vpošteva tudi sedaj, čeprav mogoče komu vse napisano ne bi ugajalo...

Roda Roda:

Soba v Košutovi ulici

Kar bom sedajle povedal ni moje, temveč Franca Molnarja. Če bo skušal tajiti, bom odgovoril takole:

»Oj, oj, gospod Molnar! Ali se res več ne spominjate? Jeseni leta 1914? Ko ste prišli k nam v vojni tiskovni stan? — Midva in Vaš prijatelj Fekete smo se odpeljali v Przemysl. Med potjo, v Sanoku smo običali v blatu. Bilo je proti večeru in lilo je kot iz škafa. Polovico Sanoka je bilo pogorišče, ostanek pa je bil prenapolnjen s četami. Star, utrujen, razburjen nadporočnik na stacijskem poveljstvu je zarenčal:

»Gospodje, samo eno stanovanje imam za vas, in to je mrtvašnica bolnice za kolero obolenih. Ta je slučajno prazna. Nočete? Ali se bojite kolere? To dobite povsod preje nego tam — mrtvašnica je vsaj desinficirana.«

Ali se še spominjate, gospod Molnar, kako smo blodili celo uro okoli? Stokrat sva bila zavrtnjena, dokler nisva slednjič, tresoč se od mraza, prenočila v mrtvašnici. Še vesela sva bila, da sva bila spriča strašnega naliva pod varno streho. Postelji sta nam bili dve nosilnici. Temo nama je razsvetljeval košček sveče. Mogoče je bila sveča celo blagoslovljena. Zdelo se nama je, da morava strahotnost okolice s čimerkoli paralizirati. Piti morava in govoriti morava. — Polukali ste svojo steklenico do dna nato pa vzkliknili:

»Dobro, sedaj imam dovolj fantazije, da si lahko domišljujem, da ložirava v hotelu Hungaria.«

Toda vraga — kje pa je ostal Fekete, najin tolsti tovariš Fekete?

»Stavim,« ste dejali, »da si je našla zvita buča stanovanje — lepo zračno sobo — kot takrat v Košutovi ulici.«

dopoldne — spal je še kot ubit — ga je zbudilo rožljanje bogato obložene tase s čajem. Ves zmešan je planil pokonci.

»Zajtrk je tudi vračunan,« je dejala gospodinja plaho... »Upam, da vas koza ni preveč motila. Mimi je začela danes že ob jutranjem svitu...«

»Mimi?« je vprašal, »Mimi?«

»No, da, saj veste...«

Mekekekeke!

»A tako... Ničesar nisem slišal.«

»No, vidite. Moj mož in jaz je tudi ne slišiva več. Upam, da vam bo čaj ugajal! Ali imate k čaju rajši gnat ali jajca?«

»Strela,« si je mislil Fekete ter je žrl in pil, »filozof premaga lahko tudi zobobol — če pa tudi ne: Cervantes je v ječi pesnil — jaz pa pokažem svetu, da me bedasta koza...«

Mekekekeke!

»...bedasto živinče ne more spraviti iz ravnotežja.« — »Mekekekeke!« jo je jel oponašati in — pesniti.

»Mekekekeke!« ji je zaklical porogljivo, potem ko si je bil izpisal dušo iz telesa.

Koza je odgovorila.

Razvil se je prav čeden duet.

— — — — —

Dvajseti dan — koval je ravno ritornel — je skočil nenadoma vznemirjen z zofe. Kaj je vendar to? Kaj mu je danes?

Nekdo je potrkal na vrata. — »Naprej!« — Vstopila je gospodinja z objokanimi očmi.

»Gotovo ste že opazili, gospod Fekete... nesrečo, ki nas je zadela...«

»Kaj pa, zaboga?«

Gospodinja komaj slišno:

»Mimi je preminula. Mrtva je. Oh, oh, to je velika nesreča za nas.«

Fekete je planil pokonci ter prekrizal v skrbih roke.

»To je tudi zame nesreča, draga gospa.«

Zagrinjalo je padlo

Belgrajska »Narodna odbrana« je sklicala za preteklo nedeljo protestni shod zoper italijanska početja v Zadru, a je ta shod prelozila. Znamenje, da je ta narodna organizacija spoznala, da bi bila taka demonstracija zunanje politično kvarna, kakor tudi, da se »Narodna odbrana« ne da zavesti kar tako na tista stranpota, po katerih so šla nekatera dosedanja zborovanja, oziroma se ne pusti izigrati od slučajne opozicije, kadar gre res za izraz pravega narodnega čustvovanja. Težko nasičeno ozračje se je namreč razčistilo, stvarno stanje je pojasnjeno in politična stran zadnjih dogodkov je razgaljena. Opozicija trobi na umik.

Radič-Pribičevićev blok je smatral priložnost, ko se bodo predložile naši narodni skupščini v ratifikacijo nettunske konvencije, za primerno, da napravi generalni naskok na vlado. Ker ima zadostno število tiska na razpolago, je izrazil javno mnenje, ga skušal razburkati do vrhunca s poročili iz zunanosti in notranosti naše države. Najprej je besno izrazil dogodke v Zadru in zadevo z našim konzulatom. Naš tamošnji konzul Simić je opozicijo kmalu demoraliziral. Nato je prenesel borbo v posamezna mesta. Sledile so demonstracije v Belgradu in Ljubljani, kjer naj bi se pod firmo visokošolske mladine uprizorjale nekeke šentjernejske noči zlasti nad notranjim ministrom dr. Korošcem. V Belgradu je prišlo do nekih spopadov, o katerih je opozicija, zlasti pa Pribičevićev krog razširjal največje gorostasnosti: Da je žandarmerija streljala kar slepo med ljudstvo, da plava v mestu v krvi, da je »Ruski car« razbit kot da je prišel vesoljni potop, da je dal dr. Korošec streljati na ljudi in da je z njim vred sedanja vlada za vedno onemogočena. Toda ne samo, da so bile te vesti gorostasno pretirane; kolikor toliko objektivni tisk, ki ne stoji brez-pogojno v službi Radiča in Pribičevića, je sam ugotovil, da je bila varnostna straža potrpežljiva do skrajnosti, da se je — kar se ji je na nekaterih mestih zamerilo — celo dvakrat umaknila! Višek zadnje »državniške« geste demokratov je bil v tem, da se je ta stranka, ki je izglasovala zakon o zaščiti države, ki je kar iskala, kje bi našla koga, ki bi ga spravila v zvezo s komunisti in s tem protidržavnimi elementi poslužila v borbi za dosego oblasti istih komunistov, ki so v svojih prevratnih namenih, izrabljajoč zunanje-politični položaj, navallili na belgrajsko varnostno stražo! Da so mnogi demokrati hodili med temi demonstranti, jih podžigali in ščuvali k upor! Da so se znašli demokrati skupaj s komunisti v enem taboru, ki ima namen: vse razdreti!

Nič čudnega, če so prenesli demokrati iste metode v Ljubljano, le da je bil krog njihovih priganjavev izredno majhen. Dokazano je namreč, da so bile tudi te demonstracije umetno narejene, da so se tudi tu pajdašili demokrati s komunisti, da so najeli temne ljudi, ki imajo poseben interes, da se dogodki ne razvijejo mirno in pravilno in ki so kličali po ljubljanskih ulicah: Dol s Korošcem! Vojno z Italijo — Zalostno je se posebno, da se niso ustrašili niti pred svečano stavbo — slovenske univerze!

Pravimo, da je vse to dokazano in jasno. Tudi inozemski tisk je prvi dan poročal o komunističnem uporu v Belgradu. Ugotovila je oblast, ki je našla pri aretiranih komunistične izkaznice. Dokazuje njihov tisk, ki se je z demokrati znašel na enkrat v bratskem objemu. Dokazuje javnost, ki je hitro sprevidela, kaj ta zakaj to ozadje in govore nam viri, ki se bodo pravočasno uporabili! Dokazujejo sami, ki so v strahu, da se ne razkrinkajo preveč in prenaajo pred javnostjo, izdali svojim glasilom navodila k splošnemu umiku.

Najzgovornejši dokaz, da je treba demokrate prati, pa je brez dvoma g. Svetozar Pribičević, ki je v včerajšnjem »Slov. Narodu« priobčil naslednjo cvetko: »Po krvavih dogodkih, ki so se odigrali zadnje dni skoraj po vsej državi, lahko smatramo dr. Korošca za političnega mrtveca... Dr. Korošec je doživel fujasko baš v tem ministrstvu, za katerega je najmanj sposoben... Dr. Korošec ne razume zakona in zato mu lahko uradniki v njegovem ministrstvu predložijo v podpis, kar se jim zljubi... je sam po sebi nasilne narave... je popolnoma odpovedal... je kot minister brez vsakega vpliva, popolnoma nesposoben za upravljanje tega resora, nima niti pojma o problemih, ki so na dnevnem redu. Dogodki zadnjih dni pomenijo konec njegove karijere!«

Izjavljamo, da ne mislimo dokazovati Pribičeviću in njegovim demokratom, kolika je sposobnost dr. Korošca in da ne smatramo njegovih tovrstnih izjav vrednih, da jim odgovarjamo. Navajamo jih le, da vidi javnost Pribičevićev poskus oprati svoje ljudi, poskus obrniti pozornost v drugo smer, poskus oprati najnovejšo demokratsko-komunistično zvezo s tem, da se prične z osebnimi napadi na Korošca sedaj, ko je red in mir vzpostavljen baš s Korošcem in ko bodo prišli pravi krivci na vrsto! Da je Pribičević tisti, katerega je smatrati za političnega mrtveca, posebej po zadnjih dogodkih, menda ni treba dokazovati, ker sam najbolje čuti!

Dunajska vremenska napoved za 5. junij.

Po večini jasno, višja temperatura, morda nevihte, negotovo vreme.

Čangsolin - ubežni kralj

v London, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Izpraznjen Pekinga po Čangsolinu se je izvršila brez neprikl. Južne čete so prišle že blizu Pekin-ga. Iz Tokija se poroča: Ko je vlak, s katerim se je peljal Čangsolin, vozil blizu Mukdena čez neki most, je bila na vlak vržena bomba. Most je takoj začel goreti. Vlak je bil napolnjen s potniki. Pet vagonov, med njimi tudi oni, v katerem se je peljal Čangsolin, je bilo razdejanih. Telesna straža Čangsolinova je začela streljati s strojnimi puškami in ubila 30 Kitajcev. V Mukdenu so bile alarmirane japonske čete, ki so mogle napraviti red in mir šele potem, ko so ustrelili dva Kitajca, pri katerih so našli bombe. Število mrtvih v vlak-u se še ni dalo ugotoviti. Med težko ranjenimi, je tudi en minister Čangsolina in njegov japonski vojaški svetovalec. V Mukdenu je prišlo do velikih nemirov, ker je kitajsko prebivalstvo smatralo, da so Japonci ubili

Čangsolina. Šele potem, ko je Čangsolin nepoškodovan prišel v Mukden, je bil vzpostavljen mir. Dogodek je tem bolj resen, ker se je petil na ozemlju, za katerega varnost so odgovorni Japonci. Čangsolin je zapustil Peking ponoči od sobote na nedeljo s svojim kabinetom brez notranjega in zunanega ministra v štirih oklopnih vlakih. V poslovljni spomenici poudarja Čangsolin svojo miroljubnost. Samo radi obrambe proti boljševizmu in radi meščanske vojne so široki krogi prebivalstva propadli in obubožali. Sedaj se narod lahko sam vlada. On ima čisto vest pred sedanjim in bodočim svetom. Peking se bo najbrže nevtaliral in ga južne čete ne bodo zasedle. Tuja poslaništva stražijo posadke ladij, ki so sklenile, da okoli poslaniške četrti postavijo nevtralen pas enega kilometra, če pa bodo izven tega pasu ogroženi tujci, bodo nastopile vse narodnosti.

Za druge govoriti je lahko

e Postojna, 4. junija. (Tel. »Slov.«) Na poziv sežanskega fašistovskega tajnika Graziolija so se včeraj zbrali v Sežani podestati in nekateri fašisti iz bližnjih občin. Tajnik je predložil resolucijo, v kateri izražajo udeleženci v imenu slovenskega prebivalstva solidarnost dalmatinskim Italijanom ob njihovem preganjanju. Nadalje izjavljajo, da so ponosni, da pripadajo veliki italijanski domovini ter izražajo udanost Mussoliniju in fašizmu za lojalno in pravično postopanje nasproti slovenskemu prebivalstvu. Resolucijo so sprejeli soglasno. Prefekt jo je poslal ministrskemu predsedniku.

Zasedanje v Ženevi

v Ženeva, 4. junija. (Tel. »Slov.«) Danes se je začelo 50. zasedanje Sveta Društva narodov. Otvoril ga je kubanski poslanik v Berlinu Agueroy Bethencourt. Romunskega zunanjega ministra Titulesca je zaenkrat še zastopal stalni romunski delegat pri Društvu narodov Antoniadu, prisotni pa so bili Scialoja, Chamberlain, Zaleski in Woldemaras. Razen teh sta bila prisotna holandski zunanji minister Be laertis in čilski zunanji minister Villegas, dočim bo tretji član komisije trojice za preiskavo madjarske afere finski zunanji minister Prokepe dospel v Ženevo šele koncem tedna, na kar se bo razpravljalo o monarhijski aferi.

Budimpešta si upa preveč

s Budimpešta, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Tukajšnji politični krogi so zelo vznemirjeni po pisavi angleških listov, ki pišejo o obisku Rothermrovega sina Harmswortha, in navajajo: V Angliji ne bo nihče podcenjeval madjarskega prijateljstva, toda vsak mora vedeti, da bodo razočaranja, ki bodo nujno sledila madjarskim pretiravanjem, ravno Ogrski več škodila kot koristila. Ogrska hoče verjeti, da predstavlja Rothermere splošno politično angleško mnenje. Temu nasproti poudarjajo angleški listi, da je Rothermere le zasebnik, da ne predstavlja nobenega javnega mnenja in da je Madjarski v glavnem zameriti to, ker spravlja vprašanje državne oblike v zvezo s spremembo trianonske mirovne pogodbe.

Bethlen prerokuje

s Budimpešta, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik grof Bethlen pravi, da je Ogrska, kar se tiče vprašanja optantov v Romuniji in zasedanja Sveta Društva narodov, v popolni pripravljenosti. Grof Albert Apponyi bo takoj odpotoval v Ženevo, čim se bo začelo optantsko vprašanje. Bethlen je prepričan, da se bo ta rešitev, ker francoski zunanji minister Briand in nemški minister dr. Stresemann ne prideta to pot v Ženevo, najbrž odložilo.

Grki hočejo Ciper

v Atene, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Nekateri grški poslanci z grških otokov in člani grškega izvršilnega odbora so priredili izredno narodno skupščino Grkov na otoku Cipru, na kateri se je soglasno sklenilo, da Grki bojkotirajo 50-letnico zasedbe Cipra po Angliji in o priliki proslave zahtevajo združitev Cipra z Grško. Grški listi na Cipru upajo, da bo Anglija, če se med Grško in Anglijo doseže sporazum, Ciper vrnila Grški.

Tudi Poljska protestira

v Varšava, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor se dosedaj doznava, je poljska vlada proti imenovanju Vilne za glavno mesto Litve poslala litvanski vladi protestno noto, ki označuje priključitev k Litvi samo za demonstracijo brez vsakega uspeha, ki pa lahko otežkoči dobre razmere med obema državama.

Pogajanja s prago 20. junija

v Praga, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaška trgovinska pogajanja z Jugoslavijo se bodo menda začela 20. junija v Pragi ali v Karlovih Varih. Točni termin za ta pogajanja je odvisen od tega, kdaj bodo končana trgovinska pogajanja Jugoslavije z Avstrijo.

Naši vizumi v ČSR odstranjeni?

v Praga, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Danes je bil sklenjen provizoričen sporazum o opustitvi revizije potnih listov med Jugoslavijo in Češkoslovaško od 15. junija dalje. Vizum pa ostane pri potnih listih v skupinah. »Narodni List« pa doznava od jugoslovanskega konzulata v Pragi, da se med 1. junijem in 30. septembrom opusti vizum za vse potnike v Jugoslavijo in da je bil tudi jugoslovanski konzulat v Pragi tako instruiran.

Černy in Engliš odstopila

v Praga, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Engliš, ki se ne strinja z zahtevami sladkorne industrije, da bi se ji dala državna subvencija, je, kakor se čuje, podal demisijo. Ravnotako tudi notranji minister dr. Černy, ki bo imenovan za deželnega predsednika na Moravskem.

Išče se Nobile z „Italio“

v Milan, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Neka ruska radio postaja na polotoku Kola je danes prejela zagonetno brezžično brzojavko: »Italia SOS Franc Jožefova dežela«. Nadaljnje vsebine brzojavke Rusi niso mogli razbrati. Niti italijansko mornariško ministristvo, niti državno radio postaja v Rimu, ki sta v stalni zvezi s pomožno ladjo »Citta di Milano«, pa te brzojavke ne potrjujejo. Mussolini je prepovedal vse prostovoljne zbirke za opremo pomožnih ekspedicijskih in za izsleditev generala Nobila, ker hoče vlada sama nositi stroške. Poleg letala »Savoia 55« se za pomožno ekspedicijsko pripravljata tudi eno vodno letalo s sanmi.

Rusko poslaništvo v Rimu je potrdilo italijanski vladi, da je neka ruska amaterska brezžična postaja vjela signale v sili z označbo Franc Jožefova dežela. Ker natančni geografski podatki niso znani, se kraj zrakoplova ni mogel določiti. Natančnejših podatkov ni bilo nobenih.

Parlament brez predsednika

v Pariz, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Proti pričakovanju francoska nova poslanska zbornica ni mogla izvoliti svojega predsednika. Takoj ob začetku seje je prišlo do živahnega incidenta. Starostni predsednik Sibille je prečital imena vseh onih poslancev, proti katerih izvolitvi ni bil vložen noben protest. Med prečitanimi pa ni bilo imena socialističnega poslanca Payra. Ta se je zato razburjen dvignil in zahteval, zakaj se o njegovi izvolitvi dvomi.

Poslanec Franklin Bouillon je vsem članom nove poslanske zbornice pismeno sporočil, da kandidira za mesto predsednika. To utemeljuje s tem, da ne more brezdelno gledati da bi se eno izmed najvažnejših mest republike prepustilo socialistu, ki ni samo nasprotnik kabineta, temveč tudi nasprotnik meščanskega reda. Marinova skupina je sklenila, da bo podpirala Bouillonovo kandidaturo. Navzlic temu pa se smatra, da bo dosedanjí socijalistični poslanec Boisson zopet izvoljen.

Za živinorejo

v Belgrad, 4. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj in danes se je v Belgradu vršila konferenca zastopnikov živinorejcev iz cele države. Konferenci je prisostvoval tudi kmetijski minister Stanković, ki je dejal, da se je konferenca sklicala radi tega, ker je videl, da se v raznih krajih še vedno goji živina, ki nikakor ne odgovarja klimatičnim razmeram dotičnega kraja. Zato je bil mnenja, da bi se moralo v posameznih krajih izvesti zboljšanje, zlasti glede pasem. Izjavlja, da se je sporazumel s finančnim ministrom, da Belje preide v delokrog kmetijskega ministra in bi potem to ogromno posestvo služilo za selekcijo živine. Nato se je razpravljalo o podrobnostih načrta, kako pri nas zboljšati živinorejo in konjerejo. Izvolilo so se posebne sekcije, ki bodo ta vprašanja podrobno proučile in izdelale tozadevne resolucije.

Za rekordi

v Newyork, 4. junija. (Tel. »Slov.«) Pacifični letalec kapitan Kingsfort je v nedeljo ob 11.50 ameriškega časa odletel s Havaja. Prihoda etapa bo na otokih Fidži. Oddaljenost znaša 3100 milj, kar je najdaljša morska pro-

ga, ki so jo letalci do sedaj preleteli. Možno bo v sili pristati tudi na Palmirskih otokih in ali številnih koralnih čerih. Brezžično se z letala poroča, da je na letalu vse v redu.

Z letala kapitana Kingsforta je došla ob 3.30 newyorškega časa brezžična brzojavka, da je na letalu vse v redu.

Italijanski kapetan Ferrari in major del Prette nameravata z letalom »Savoia 64«, s katerim sta dosegla svetovni rekord v trajnem letenju, v kratkem poleteti preko Atlantskega oceana v Združene države.

Delitev kuruze in 'Jutrova' resnicoljubnost

V nedeljo 22. aprila t. l. je »Jutro« priobčilo celo stran o »Bedi in gladi v šentjanškem okraju« kot veliko senzacijo s podobami, ki naj predstavljajo lačne ljudi in bajte siromakov. V tem članku je trdilo, da je oblastni odbor razdelil 1/4 vagona kuruze potom »klerikalnega kmetijskega društva« samim članom tega društva, med katerimi da je kuruza dobila celih 10 premožnih ljudi, dočim sto in sto najbolj siromašnih bajtarjev ni dobilo niti enega zrna. »Jutro« je izmed teh navedlo 22 s številom otrok obenem. Mi smo že takrat približili, da »Jutro« po svoji stari navadi laže. To pa je ugotovil zdaj tudi sam občinski odbor šentjanški, ki je v liberalnih rokah! Le-ta je namreč na svoji seji sklenil, da se pošlje »Jutru« sledeči popravek:

Beda in glad v šentjanškem okraju

V listu »Jutro« št. 95 od 22. aprila 1928, leto IX. na 14. strani se nahaja članek pod naslovom: »Beda in glad v šentjanškem okraju«. Na podlagi člena 26. in 27. zakona o tisku prosim podpisani urad, da sprejmete in natisnete ta popravek:

Ni res, da so telesni in duševni degeneranci v naših krajih kaj pogosta prikazen... res pa je, da smo telesno in duševno zdravi morda še bolj kakor v drugih krajih.

Ni res, da se je kuruza delila zgolj med člane Kmetijskega društva in le med nekatere člane, ni res, da se je kuruza delila med premožne posestnike, res pa je, da se je kuruza delila povečini med nečlane Kmetijskega društva, med revne in po toči oškodovane občane.

Ni res, da je pri nas vseeno, če je ena smrt več ali manj v kraju, ni res, da umirajo v St. Janžu ljudje od gladi, res pa je, da skrbimo za dolgo življenje in nihče ne pomni, da bi kdo umrl od gladi (razen če je tihel raka v grlu ali želodcu).

Da ta popravek, ki ga je občinski odbor sklenil, ni izšel, tega je kriva samo okolnost, da se je župan postavil na stališče, da je sklep šele po 14 dneh pravomočen in je na ta način zamudil predpisani rok, v katerem se popravek lahko pošlje.

Najbolj zanimivo pa je, da je bila sedaj poslana v šentjanški okraj zopet kuruza in sicer topot 1 vagon. Razdelitev se je sedaj poverila obč. odboru, ki je, kakor rečeno, liberalen. Pričakovati bi bilo, da bi jo bil — ako so bile »Jutrove« navedbe od 22. aprila t. l. resnične — razdelil v prvi vrsti med onih 22 siromakov, ki jih »Jutro« našteva. Toda ne! Od teh je dobilo kuruza od občinskega odbora samo 5 in sicer od teh 3 za menj otrok nego jih našteva »Jutro«! To so: 1. Alojzij Sladič, ki ima po »Jutru« 10 otrok, samo za 1 previtkarico, 2. Helena Okrajšek za 4 otroke, dočim jih ima po »Jutru« 7 in 3. Anton Pelko za 2 otroke mesto za 7, kolikor bi jih po »Jutru« moral imeti.

Iz tega se vidi, koliko vere gre »Jutru« in njegovim člankom z ilustracijami vred!

Shodi SLS

V Jarenini se je vršil v nedejo, 3. junija dobro obiskan shod SLS. Predsedoval je oblastni odbornik Supanič, a govorila sta o položaju narodna poslanca Vesenjaka in Žebot. Ljudstvo je brez razlike strank živahno odobraval našo politiko. Govornika sta posebno pojasnila hujskarije ljudi, ki so pod okriljem SDS in radičevcev uprizorili po mestih agitacijo za novo vojno. Naša stranka pa hoče mir in bo z vsemi silami delala na to, da se prepreči nepotrebna vojna. Sprejel se je naslednji sklep: »Na javnem shodu SLS v Jarenini dne 3. junija 1928, so po poročilih poslancev Vesenjaka in Žebota navzoči zborovalci soglasno in z navdušenjem sklenili, da popolnoma odobravajo politiko sedanje vlade, posebej še našega voditelja dr. Korošca, ker nam zagotavlja red in mir v državi in tudi v Evropi. Mi odobravamo vse korake vlade, ki služijo tem ciljem in vodijo tudi k boljšemu gospodarstvu v državi.« — Tudi navzoči pristaja drugih strank so soglašali z resolucijo. — K besedi se je oglasil posestnik Jamernik, ki je sam povedal, da dosedaj ni bil pristaja SLS, a izrazil je, da popolnoma odobrava delovanje naših poslancev in SLS. Mož je naglašal: »Le tako še naprej delujeta za mir in gospodarstvo, pa bomo šli vsi z vami.« — Tajnik SLS iz Maribora je govoril o organizaciji, na kar se je izvršil občni zbor krajevne organizacije naše stranke. Za predsednika je bil zopet izvoljen delavski odbornik Supanič. — Tu smo zopet jasno videli, da ljudstvo prav nič ne mara hujskarij SDS in radičevcev.

MOTOCIKLISTIČNA DIRKA

na dirkališču v D. M. Polja je prestavljena in se bo
vršila 10. junija 1928.

trebno pa je združiti vse sile za blagostanje naše države in slavo kraljevske dinastije. Delati je treba za tam, da bodo razmere v naši državi čimdalje boljše.

Minister Ceda Radović je pozdravil kongres v imenu kraljevske vlade in izjavil, da bo on s dobrim srcem tolažil želje in stremiljenja inženjerjev v vladi, ki jih je sam vedno pripravljen podpirati.

Župan dr. Puc je pozdravil kongres v imenu mestne občine ljubljanske, priznavač, da so inženjerji oni činitelji, ki je dvignil kulturno stopnjo naše domovine zelo visoko. V zadnjih desetih letih smo mnogo napredovali, potrebno pa je, da se tempo napredka s pomočjo inženjerjev pospeši. Današnji kongres je obenem tudi velika manifestacija zmage inteligence nad surovo snovjo. Zastopnik ministra za javna dela ing. Novaković je pozdravil kongres v imenu svojega šefa in želel kongresu najboljše uspehe.

Univerzitetni profesor ing. Pijonski je pozdravil kongres v imenu ruskih inženjerjev in se zahvalil za izkazano gostoljubje, ki so ga bili deležni ruski inženjerji ob prihodu v Jugoslavijo.

Univerzitetni profesor belgajske tehnične fakultete dr. Cirišavić je predlagal, da se pošljejo pozdravne brzojavke čehoslovanskim, poljskim in bolgarskim inženjerjem in da se zlasti zadnjim izrazi sočutje z ozirom na veliko katastrofo, ki je zadelo Bolgarijo, kar je kongres sprejel z velikim odobravanjem.

Prof. ing. Foerster je pozdravil kongres v imenu rektorja ljubljanske univerze. Izrazil je željo, da bi se tehnična visoka šola in inženjerji, ki so v praksi, medsebojno podpirali.

Vsi govorniki so za svoja izvajanja želi topel aplavz. Predsednik Avramović se je zastopnikom toplo zahvalil. Nato je pozdravil še nekatere druge zastopnike, med njimi ravnatelja ing. Kneževića, kot zastopnika prometnega ministristva. Prav prisrčno je pozdravil prisotne inženjerje starejše generacije, med drugimi zlasti častiljivega starčka ing. Glavinica, bivšega ministra in prvega predsednika »Udruženja jug. inženjerjev in arhitektov« po osvobojenju.

S tem je bil dnevni red svečane seje zaključen. Javni zastopniki so se poslovili, nakar se je pričela

9. redna skupščina

jugoslovanskih inženjerjev. Overtovateljem zapisnika sta bila imenovana ing. Bevc in ing. Hribar.

Zborovalcem je bilo razdeljeno obširno in izčrpno poročilo glavnega tajnika in blagajnika za leto 1927-28. Iz poročila je razvidna velika moč ter inženjerske organizacije in obenem vse delo ter uspehi, ki jih je v prejšnjem letu dosegla.

Predloženo je bilo poročilo uredništva »Tehničnega lista« ter poročilo nadzornega odbora, nakar je glavni upravi brez debate in soglasno izrečena razrešnica. Sledile so volitve drugega podpredsednika. Na predlog predsednika ljubljanske sekcije ing. Mačkoviča je bil zopet izvoljen ing. Vojka Koprivnik, ki se je v daljšem govoru zahvalil za izkazano mu čast. Za tem je kongres obravnaval še nekatera notranja vprašanja organizacije.

V ponedeljek so je kongres nadaljeval. Odbori, ki so sestali v nedeljo popoldne, so kongresu predložili več resolucij, od katerih naj omenjamo najvažnejše:

Investicijski program.

Glavni upravi se naroča, naj zahteva od ministrskega sveta, da se sestavi investicijski program za javna dela v prihodnjih 20 letih s pomočjo drž. posojil. Pri sedanjem državnem posojilu naj se daje prednost rentabilnim delom, ki jamčijo možnost odplačila posojila in predstavljajo najnujnejše potrebe vseh delov naše domovine. Uporaba posojila naj se določi s posebnim zakonom.

Vprašanje zgradbe in vzdrževanja modernih prometnih sredstev.

Nadaljnja resolucija naroča glavni upravi, da zbere vse podatke o zakonodaji, prometnih mrežah, organizaciji zgradbe, potrebne pri rešitvi vprašanja boljše izpolnitve naših prometnih sredstev.

Odbor za *načrt gradbenega zakona* pod predsedvom ing. Foersterja je sporočil, da je od lani izdelal elaborat osnove gradbenega zakona in zahteval, da se mu v interesu stvari podaljša mandat za eno leto.

Sprejetih je bilo še več resolucij. Med drugim je bilo na predlog predsednika sarajevske sekcije ing. Stošića sklenjeno, da se vrši prihodnji kongres l. 1929. v Sarajevu.

Kongres je nato zaključil s primernim nagovorom predsednik ing. Avramović.

Prijateljski sestanek v Kazini.

V nedeljo zvečer se je vršil v dvorani Kazine lepo uspel prijateljski sestanek zborovalcev. Zanimiva so bila na tem večeru izvajanja nestorja jugoslovanskih inženjerjev ing. Glavinica, ki se je spominjal dneva, ko je vodil deputacijo belgajske mestne občine pri odkritju Prešernovega spomenika ter mnogih drugih prilik pred in po vojni, ko se je manifestiralo bratstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Izleti.

V ponedeljek popoldne si je večja skupina inženjerjev ogledala tovarno piva »Union« in njene naprave. Manjše skupine so si ogledale velebrusilnico in papirnico v Vevčah, tovarno »Saturnus« v Mostah, tvornico »Stora« in druge.

Danes se vrše razni večji in manjši izleti v okolico in na Gorenjsko.

Maribor

□ Nadzorovanje železniških ustanov. Dne 4. junija je prišel iz Belgrada načelnik kontrole ministra železnice g. Jaša Popovič. Nadzoroval je glavni kolodvor, delavnico in kurilnico državnih železnice ter druge železniške ustanove (otroški vrtec v koloniji). Z osebnim vlakom ob pol 11 se je v spremstvu upravnika delavnice inž. Stevanovića in načelnika koroškega kolodvora g. Mohorka odpeljal v Falo, da si ogleda elektrarno. Na koroškem kolodvoru ga je obiskal narodni poslanec Fr. Zebot, ki mu je pojasnil težavni položaj železniškega osebja v delavnici, kurilnici in na progi.

□ Udeleženci inženjerskega kongresa, ki se je od 2. t. m. naprej vršil v Ljubljani, pridejo danes v Maribor. Najprej si ogledajo mestne znamenitosti, nato pa se odpeljejo na Falo. Autobuse za to vožnjo jim da brezplačno na razpolago mestna občina. Zvečer se vrši v počastitev gostov koncert v Grajski kleti.

□ Na zdravljenje se je odpeljal v Gleichenberg mariborski župan dr. Alojzij Juvan.

□ Ljudsko gibanje v Mariboru. V preteklem mesecu je bilo v Mariboru 57 rojstev, in sicer v stolni župniji 19, v župniji Matere Milosti 13, v magdalenski pa 25. Smrtnih slučajev je bilo 47; 10 v stolni župniji, 18 v župniji Matere Milosti in 19 v magdalenski župniji. Porok pa je bilo v stolni župniji 13, v župniji Matere Milosti 9, v magdalenski župniji 13.

□ Stavka splavarjev končana. Končno je vendar prišlo do sporazuma med lesnimi podjetniki ter splavarji v tem smislu, da dobe splavarji odeslej poleg svoje redne plače še 50 Din honorarja, če pripeljejo splav od odhodne postaje do Dubrave v treh dneh.

□ Zopet samoumor. V nedeljo so se proti večeru razširile po mestu govorice o zopetnem samoumuru, ki da ga je izvršil sodnijski uradnik Bončar Viktor, 52 let star, stanujoč na Tržaški cesti št. 45. Žena Bončar Josipina pripoveduje, da se je omenjenega dne podala na pobresko pokopališče. Bilo je to okoli 16. ure. Pred odhodom ji je moč naročil, naj zapre stanovanje in da naj vzame ključ s seboj, češ da gre malo k počitku. Ko se je vrnila ob četrni na 19 domov, se ji je nujno prizor: na okenskem okvirju spalne sobe je zagledala moža — obešenega. Poklicala je na pomoč sosedo, ki sta vrv prerezala in položila pokojnika na postelj. Vojaki zdravnikov dr. Rudež, ki je bil pozvan na lice mesta, je mogel samo še ugotoviti, da je nastopila smrt radi zadrgnjenja. Truplo so odpeljali v mrtvašnico na pobreskem pokopališču. Samoumor je izvršil pokojnik iz neznanh vzrokov.

□ Umrla je Lenarčič Ivanka, zasebnica, stara 32 let. Pogreb bo jutri ob 5. uri.

□ Proslava zaslužnega moža. Lepo in ganljivo svečanost je obhajala na Trojiško nedeljo samostanska družina č. očetov frančiškanov v Mariboru. Veljala je možu, ki že celih 50 let žrtvuje vse svoje telesne in dušne moči naši predragi baziliki Matere milosti. Znani cerkovnik g. Jakob Nedelko je po primernem nagovoru sprejel iz rok g. vl. sv. dr. M. Ipavica od Nj. V. kralja Aleksandra podeljeno zlato kolajno za zvesto službovanje. Iz lepih besed smo povzeli, da se odlikovaneč že od svojega 19. leta s čudovito vneto briga za red in snago zaupane mu cerkve in da si je z blagopojnim p. Kallstom silno veliko prizadeval za pozidanje in okrašenje nove bazilike. Slavljenje je pozdravljali obč. svetnik mag. dr. Jerovšek tudi v imenu valed bolezni odsotnega mestnega župana dr. Juvana in po naročilu g. obl. predsednika dr. Leskovića, narodni poslanec F. Zebot v imenu obeh okoliških županov in msgr. prof. Vreže v imenu svetnih duhovnikov, katerim vselej tako prijazno postreže.

□ Srčna kap je zadela včeraj zjutraj 57 letnega kranjskega Langa Ferda, ko je ravno delal pri tukajšnji tiskarni Wögerer.

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Celje

□ Širši glavni pripravilni odbor za jubilejni ljudski tabor ima drevi ob 8 v l. nadstropju hotela »Beli vol« važno sejo. Polnoštevilna udeležba je nujna.

□ Denuncijantstvo. »Domovina« v svoji 22. številki piše v dopisu iz Rimskih Toplic o neki v celjskem tajnistvu SLS zaposleni gospodini, ki da se neupravičeno vozi z režijskim voznim listkom s svojega doma v Rimskih Toplicah v Celje. Ker kvasi nekaj o železniških predpisih, gleda iz podlage dopisa takoj tudi znani dopisun, ki že davno za služi, da mu železnika uprava pristriže peroti. — Človek, ki menda vleče državne prejemke zgolj za to, da tem lažje agitira za demokrate ter naše ljudi denuncira, ne spada v državno službo. Resnici na ljubo pa moramo povedati, da celjsko tajništvo SLS ne zaposluje nobene gospodične iz Rimskih Toplic. Pač pa je ugodilo prošnji hčerke ubogega žel. čuvaja, da sme pomagati v pisarni, da se izuri v strojepisu in v obveščanju s strankami. Za tehnično delo, ki ga vrši v prid raznim celjskim katoliškim organizacijam, dobiva gospodična popolnoma negotovo in od stanja blagajne teh organizacij odvisno odškodnino. Ne uživa tedaj Orlica pod sedanjo Koroško vladno izjemno ugodnostjo, pač pa nesramnež, ki si dovoljuje izrabiti revščino in brezposelnost v svoje temne namene.

Naše dijaštvo

J. k. a. d. Danica« ima v sredo 6. junija društveni sestanek. Predava prof. dr. Slavič o Prekmurju. Predavanje je združeno s skiptičnimi slikami. Za člane udeležba obvezna! Bratska društva iskreno vabljenja k obilni udeležbi.

Cerkveni vestnik

Kongregacija Zalosne Matere božje za go. spe in gospodične pri sv. Florijanu, ima danes ob 5 svoj shod.

Poizvedovanja

Kanarčkova se je zaletela. Lastnik jo dobi v Sv. Florijana ulici št. 30, l. nadstropje.

Sport

OLIMPIJADA V AMSTERDAMU.

Amsterdam, 3. jun. (Tel. »Slov.«, izv.). Danes se je tu odigrala ena najvažnejših tekem te olimpijade. To pot sta si stali nasproti močvi Nemčije in Uruguay-a. Pred 40.000 gledalci so Uruguay-ci odpravili Nemce v razmerju 4:1 (2:0). Prvi gol za Amerikance je padel že v 10. minuti. Prosti strel radi faula pa je Hofman spremenil v edini gol za Nemce; Sodnik Egiptčan ostre igre ni imel v rokah, izključil pa je 3 Nemce in 1 Uruguay-ca.

GRAZER SK: ILIRIJA 3:2 (1:2 in 1:1 (1:0)).

Bivši Strassenbalmjerji, ki se sedaj imenujejo Grazer SK, so pokazali v sobotni in nedeljski igri proti Iliriji, da so mnogo napredovali. V tehničnem oziru so mnogo bolj izvežbani kot domači. Tudi skupna igra je dobra. Najboljši del in opora moštva je izredna krilska vrsta. Prav dober je tudi napad, čigar težišče je leva stran. Vodja napada, Kowanda, je že starejši precej obilen gospod, je pa dober taktik in strelec.

Sobotna tekma je bila prav zanimiva in je posebno v prvi polovici pokazala izredno lepo igro Iliriji. Rezultat bi bil pravilno neodločen. Druga polovica in pa prvi polčas v nedeljo nikakor ni bila propaganda za nogomet. Igralo se je povsem drugorazredno.

SSK MARIBOR NOGOMETNI PRVAK SLOVENIJE.

Maribor: Primorje 2:1 (0:0).

Prva tekma je bila, kakor znano, vsled nekaterih nepravilnosti po upravi LNP razveljavljena. Ponovna tekma nam je pokazala in prinesla novega prvaka Slovenije — SSK Maribor. Prvenstvo, to moramo priznati, je topot dobil najboljši in najvrednejši. Nobeden izmed vodečih ljubljanskih klubov trenutno ne more nudit tega, kar nam je v ne-

Gospodarstvo

Spomenica o carinski zaščiti piva

Centrala industrijskih korporacij, zveza pivovarske industrije je izdala spomenico o carinski zaščiti domačih proizvodov piva.

Kakor znano, se je 11. maja letos vršila v Belgradu konferenca pivovarske industrije. Zlasti se je velika pozornost posvečala vprašanju carinske zaščite piva v zvezi s pogajanjmi za sklenitev trg. pogodbe s Češkoslovaško, ki zahteva znižanje carine.

V naši državi je v obratu 34 pivovarn z letno produkcijo ca. 700.000 hl in kapaciteto 1,5 milj. hl. Pri nas se torej potroši na 1 preb. nad 5 litrov letno, v Češkoslovaški pa lani 70 litrov. Češkoslovaška ima veliko pivovarsko industrijo: produkcija 1927 10 milj. hl. Samo izvoz enega podjetja je znašal pred vojno toliko kot vsa naša produkcija. Nadalje se vrši v žel. ind. koncentracija: pred vojno je bilo 655 obratov, lani 492. Vsa inozemska produkcija piva dela pod ugodnejšimi pogoji nego pri nas.

Pivovarska industrija pri nas porabi letno 2500 vag. dom. ječmena za 75 milj. Din, 14 vag. domačega helmeja za 7—12 milj. Din, premoga 7000 vag. za 20 milj. Din ter producira nadalje mnogo stranskih produktov.

Češkoslovaška že pred vojno ni dosti prodajala pri nas edino kvalitetno pilsensko pivo. Pred vojno 1913 je bilo uvoženo v Zagreb 42.700 hl tujega piva, od tega iz Avstrije 35.700 hl, iz Češkoslovaške pa 6900 hl. 1913 je področje ljublj. oblasti uvozilo 15.000 hl iz grškega Reinighausa, 12.000 iz Puntigama, 18.000 iz Güssa, Leoben in le 2000 hl iz pilsenske pivovarne. Vsaka ugodnost, ki jo damo Češkoslovaški, pride avtomatično v korist Avstriji. Ugodnosti, ki jih damo Čehom, bi prišle v korist samo 1 ali 2 pivovarnam za prvostvorno pivo.

Češkoslovaška ima od razvoja naše industrije korist. Tako je bilo 1924—1925 od 19 naših pivovarn uvoženih 29.000 ton blaga, in zaposlenih v njih 56 Čehov.

Razlog, da moramo to koncesijo za vino, ne drž, ker se ravno Čehi, Nemci, Avstrijci izredno branijo naših vin.

Končno je omeniti, da je naša trgovinska bilanca s Češkoslovaško zelo pasivna.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Hranilnica kmečkih občin. Iz računskega zaključka za 1927 posnemamo, da so hranilne vloge lani narasle od 7,7 na 10,6 milj. Din, pa tudi hipotekna posojila od 1,7 na 2,1 in naložbe v den. zavodih od 4,9 na 7,7 milj. Din. Čisti dobiček se je povečal od 34.004 na 41.392 Din, bil. vsota je narasla od 7,8 na 10,7, kakor tudi bruto donos od 0,74 na 0,89 milj. Din. Promet je znašal 23 (18,3) milj. Din. Z letošnjo dotacijo se zviša rezervni sklad na 112.200 Din.

Bilance zavarovalnic. Herceg-Bosna, splošna zavarovalna družba, Belgrad, je izkazovala za 1926 v življenjskem oddelku dobiček v znesku 12.581 Din, v elementarnem pa izgubo v znesku 190.848 Din. Za 1927 pa izkazuje oba oddelka dobiček (življenjski 13.396 Din, elementarni 82.146 Din). V letu 1927 je padla v življ. oddelku zavarovana vsota od 89.85 na 84.85 milj. Din. Var. dar, delniška zavarovalna družba v Belgradu, izkazuje na kapital 3 milj. Din čisti dobiček za 1927 v znesku 37.982 Din napram 1926 v znesku 6.999 Din. — Riunione Adriatica di Sicurtà. Bilanca matice v Trstu izkazuje na kapital 40 milj. lir 10,6 milj. lir čistega dobička napram 10,9 za 1926. Jadransko osiguravajučo društvo, ravnateljstvo Zagreb (za celo državo) ima po bilanci za 1927 468.258 Din čistega dobička v življenjski panogi, 405.798 Din izgube pa v elementarni panogi. — Dunaj, zavarovalna d. d., Zagreb, je zaključila leto 1927. v elementarni panogi s 269.614 (1926 87.524) čistega dobička, v življenjski pa z izgubo v znesku 55.776 (1926 64.115) Din. — Nada, splošna zavarovalna d. d. v Sarajevu. Čisti dobiček v elementarni panogi za 1927 znaša 7882 Din (1926 izguba 232.398 Din), v življenjski pa 4504 Din (1926 izguba 149.856 Din), skupaj čisti dobiček 12.386 Din napram izgubi 1926 v znesku 381.749 Din. To izboljšanje poslovnega uspeha je pripisovati reorganizaciji in pročiščenju portfelja elementarnih zavarovanj. Kapital družbe, ki je v rokah Prastredione in Croatia, znaša 2 milj. Din.

Zveza trgovskih gremijev in združg za Slovenijo ima redni občni zbor 10. junija ob 10 v Sokolskem domu (l) v Novem mestu. V soboto ob 5 popoldne se vrši predkonferenca zveznih delegatov. Dnevni red obnega zbora: Pozdrav in poročilo predsedstva, tajniško poročilo o delu Zveze 1927/28, rač. zaključek 1927 in poročilo rač. preglednikov, proračun in določitev doklade za 1928 in razprava o predlogih gremijev in delegatov.

Konkurs je razglašen o imovini Franca Trlića, posestnika v Volaki; prvi zbor upnikov 11. junija; prijaviti do 15. jul. in ugotov. narok 30. jul.

Ispremembe v zadržnem registru. Vpisi: Mlekarska zadruga v Trebeljevu, r. z. z. o. z.; Vodovodna zadruga v Zavodni, okoli Celje, r. z. z. o. z.; Mlekarska zadruga v Zelimljah, r. z. z. o. z. — Izbris (radi končane likvidacije): Nakupovalna zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani; Nabavljalna zadruga dr. službenika v Radovljici, r. z. z. o. z. v likv.; Vorschusskassenverein für die Ortsgemeinden Wilschein, Platsch, Sulzthal itd., r. G. m. u. H. s sedežem v Svedini.

urejuje najboljše prebavo, čisti želodec in čreva sigurno pa prijetno. 1 omoč v vsaki lekarni Din 4.—.

deljo pokazal Maribor. Moštvo obstoja iz samih mladih igralcev, ki pa so tehnično jako dobro izšolani. Skupna igra, izreden start, sigurno obvladovanje žoge v vseh mogočih pozicijah so glavna odlika enajstorice.

Primorje je igralo zelo dobro. Posebno krilska vrsta je igrala kot še nikoli. Imela pa je težak posel s hitrimi in okretnimi Mariborčani.

S. K. »Jadranc«. Drevo ob 8 seja upravnega odbora v Narodni kavarni. — Tajnik.

Občni zbor »Slavije«, jugoslovanske zavarovalne banke v Ljubljani 19. jun. ob 15 v prostorih Ljublj. kred. (bilanca, volitve).

Prodaja. Dne 18. t. m. se bo vršila pri Avto-komandi II. arm. obl. v Sarajevu ofert. licitacija glede prodaje starih biciklov, avtomobilskih delov, odpadkov od gumija in železnih sodov od benčina.

Borza

DENAR.

4. junija 1928.

V današnjem deviznem prometu sta se uvrstili devizi Amsterdam in London. druge devize so ostale v glavnem neizpremenjene. Promet je bil prav znaten, zlasti v devizah Praga, Curih in Dunaj. Privatno blago je bilo edino v devizah Trst in Newyork kakor običajno.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

	popraš.	pon.	srednji	sr. l. VI.
Amsterdam	2291.75	2297.75	2294.75	—
Berlin	1358.75	1361.75	1360.25	1360.25
Budimpešta	—	992.60	—	992.90
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.25	801.25	799.75	799.70
London	277.09	277.89	277.49	277.46
Newyork	56.71	56.91	56.81	56.81
Pariz	222.75	224.75	223.75	233.75
Praga	168.10	168.50	168.50	168.50
Trst	298.35	299.35	299.35	—

Zagreb, Berlin 1958.75—1961.75, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798.25—801.25, London 277.09—277.89, Newyork 56.71—56.91, Pariz 222.75—224.75, Praga 168.10—168.90, Trst 298.44—300.44.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 124.16, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.02, London 25.33375, Newyork 518.70, Pariz 20.40, Praga 15.375, Trst 27.3325, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 86.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.51, Kodanj 190.80, London 34.70875, Milan 37.455, Newyork 710.65, Pariz 27.9575, Varšava 79.70. Valute: dolarji 709.25, francoski frank 27.99, lira 37.50, češkoslovaška kruna 21.055.

Praga. Devize: Lira 177.75, Belgrad 59.40, Pariz 133, London 164.80, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.41, London 277.35.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Med državnimi papirji je 7% invest. pos. čvrsto kakor tudi vojna škoda, agrari so pa bili slabši. Med bančnimi papirji se je ponovno uvrstila Prastrediona na 890—895. Trboveljska notira brez kupona 505—510.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Prastrediona 890 den., Kred. zavod 165—175, Vevče 105 den., Ruše 280—300, Kranj. ind. 310 den., Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92, agrari 56.25—57.25, vojna odškodnina 448.50—450, dec. 471—472, Hipo 58.50, Jug. 87—87.50, Prastrediona 890—895, Ljublj. kreditna 124—130, Sečera 505—510, Drava 385, Slavonija 12, Trbovlje 505—508, Vevče 106—108.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 82, Zivno 114, Jug. 10.90, Alpine 43.40, Greinitz 4.20, Leykam 9.80, Trbovlje 63.10, Kranjska industr. 38.60, Ruše 35, Slavonija 1.51.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Morali fko vag. nakl. post. 2 vag. po 470, smreka-jelka III. fko vag. nakl. post. 2 vag. po 430. Zaklj. 4 vag. Tendence neizpremenjene.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica baška 2% 78—79 kg 407.50—410, slav. 395—397.50, moka 0 g vag. bl. fko LJ. plač. po prejemu 540—545, korusa baška 337.50—340, žitkvanit 350—355, oves baški zdrav rešetan 310—315, ajda zdrava dom. 295. Zaključek —. Tendence mlačna.

Dobave. Gradbeni oddelk ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 8 t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa; do 12. t. m. glede dobave mehkega rezanega lesa, 40.000 kg portland-cementa in 8 komadov kameninastih cevi. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 8 t. m. ponudbe glede dobave 30.000 komadov opeke; do 11. t. m. glede dobave 250 m³ jamskega lesa in 2500 kg železa za tra

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 5. junija. Bonifacij, Dorotej, Valerija. — Solnce vzhaja ob 4.17 in zahaja ob 7.41.

ZGODOVINSKI DNEVI.

5. junija: 1916 je lord Kitchener utonil na ladji »Hampshire«. — V Carigradu je umrl divizijski general Sukri-paša. — 1806 je v Peterburgu umrl francoski slikar G. F. Doben. — 1806 je umrl v Londonu nemški komponist Karel Marija von Weber. — 754 je bil pri Dockurnu ubit »apostol Nemcev« Bonifacij. — 1599 se je rodil španski slikar don Diego Velasquez. — 1723 se je rodil angleški nacionalni ekonom Adam Smith.

★ Slovenska kultura. Glede tega, kako visoko smemo stremeti Slovenci s svojim kulturnim napredkom, nam ne smejo dajati nauke ali pa postaviti pogoje oni, ki nas za naš dosedanj napredek zavidajo. Tega kajpada mi ne moremo »dopustiti«. Vsak narod pozna »amega« sebe najbolj sam. Čim zrelejši je, tem bolj je v kulturnih ozirih od drugih neodvisen. Sedaj, ko živimo s svojimi brati v skupni svobodni državi, imamo pravico misliti na čim si-jajnejši narodnokulturni razvoj. Zato ljubimo svojo državo in se zavedamo svojih dolžnosti do nje, a nič manj tudi svojih pravic. Nikakor ne sme država zlorabiti individualni napredek posameznikov ali večjih skupin, ker ne gre, da bi oni, ki iz lastnega nagiba streme po napredku, z ozirom na druge, ki tega ne store, trpeli škodo. V tem smislu je ustanovljeno in deluje društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada. Dosedaj je Slovenija dolžna hvalo in zahvalo sledečim občinam, ki se morejo ponašati s kulturno zavednimi župani in občinskimi svetovalci: Cerklje ob Krki, Smartno pri Litiji, Vojnik, Breznica na Gorenjskem, Okolica Slatina, Mežica, Jezersko, Loka pri Zidanem mostu. Imena občin, ki so si upale poslati naša vabila nazaj, za enkrat zamolčimo, ker bi sicer njihov ugled trpel; upamo namreč, da se bodo med tem drugače premislile. Dalje gre narodna zahvala slede-

Originalni

angličski Trenchcoat

za dame in gospode

Švicar & Mejač

Selenburgova ulica 3

čim zavodom: Južnoštajerska hranilnica v Celju, Mestna hranilnica v Ormožu, Hranilnica in posojilnica v Robu, Hranilnica in posojilnica v St. Vidu nad Ljubljano. Vsem iskrena hvala. — Društvo za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada v Ljubljani. Univerza.

★ Najsijajnejše manifestiraj za svobodo naših obmejnih bratov in sester, če se prijavijo kot član Slovenski Straži, našemu narodno obrambnemu društvu v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Članarina znaša celoletno 10 Din, otroci plačajo 2 Din.

★ Matura na srednji šolah. Pismena matura se prične 9. junija. Za pismenimi se takoj prične ustmeni izpiti. Zanimivo je, da je ministrstvo za prosveto poslalo naslove maturitetnih nalog za vse gimnazije.

★ Konec pouka na srednjih šolah. Pouk se konča na srednjih šolah 9. junija. Nato se vršijo razni izpiti. Spričevala se razdele 28. junija. K tej razdelitvi in svečanosti morajo priti vsi učenci.

★ Kongres Zveze drž. nameščencev je bil odprt v nedeljo v Sarajevu. Delegatov je 120. Kongresa se je udeležilo tudi nekoliko zastopnikov francoskih in nemških državnih nameščencev. Govorilo se je o slabem gnotnem stanju državnih nameščencev. Na kongresu so govorili tudi francoski in nemški zastopniki v svojem jeziku. S kongresa se je poslala pozdravna brzojavka kralju. Nato je sledilo poročilo upravnega odbora. Danes bo razprava o proračunu zveze. Včeraj se je govorilo tudi o organizaciji glavne zveze in sklenilo, da zveza vstopi v mednarodno zvezo državnih nameščencev.

★ Igra z rudarji. Trboveljska premogokopna družba je zopet ustavila popolnoma delo v Hrastniku, Zagorju in Kočevju, v drugih obratih pa znatno omejila. Svoj korak zagovarja s tem, da ni dobila od državnih železnic za mesec junij nikakih naročil in da ne more proizvajati na zalogo. Ko bi se ponovil prvič ta slučaj, še ne bi bilo posebno značilno. Toda postopanje TPD je ob takih prilikah vedno enako, namreč da kratko malo postavi delavstvo na cesto in ž njim toliko in toliko rudarskih družin ob kruh. Tako postopanje pa znači sistem. Smo odločno proti temu, da bi se ob sporu z državno upravo pritegovalo delavstvo in sicer na način, ki se ne more nikakor zagovarjati. Mnenja smo, da se mora urediti zadeva med TPD in državnimi železnicami tako, da bo nastopila neka stalnost in da bo delavstvo izven vseh sporov. Delavska zbornica je intervenirala pri vseh pristojnih faktorjih, med drugim tudi pri notranjem ministru g. dr. Korošcu in ministru g. dr. Gosarju.

★ Železniškim invalidom. Zopet ste prejeli dopis od Osrednjega urada iz Zagreba, kateri Vas obvešča, da Vam ne bo več nakazoval rent in draginskih doklad. Društvo je tozadevno takoj podvzelo potrebne korake na vseh merodajnih mestih. Obveščamo pa tudi tem potom gospode narodne poslance in prosimo pomoči. Železniški invalidi v Sloveniji žive v največji bedi in pomanjkanju in so ostali kar naenkrat brez vseh sredstev. Nujno je potrebno, da se tudi železniškim invalidom v Sloveniji uredi njihove neugodne rente času primerno in tako, da bodo tudi oni, ki so v železniški službi zgubili svoje zdravje, primerno preskrbljeni. Ko dobi društvo iz Beograda tozadevni odgovor, Vas bo takoj obvestilo. — Društvo železniških vpo-kojencev.

★ Mali prater za otroke je prirejen na vinskem oddelku letošnjega Ljubljanskega velesejma. V jeseni, ob priliki prireditve jesenske razstave od 1. do 10. septembra, pa bo ta mali prater dobil širok obseg in bo nudil še več užitka kot lansko jesen ob taki prireditvi.

★ Tatvine v okolici Celja. Zadnji čas se klati v okolici Celja neka tolpa tatov, ki kra-de neusmiljeno po deželi, zlasti v okolici zdravilišča Dobrna. Dne 22. maja je bilo pri belem dnevu med odsotnostjo domačih vlomljeno v stanovanje posestnika Antona Duška-ka v Rupah pri Smartnem in pokradene dragocenosti in obleke. Precej nato so tatovi obiskali posestnika Janeza Kolarja v Hranishah in mu ukradli obleko in perilo. To pa tatovom še ni bilo dovolj, zato so vdrli tudi pri posestniku Juriju Kranjcu v Hranishah in mu odnesli 3120 Din gotovine. Tatvine so izvršili neki tuji klateži, ki so že prejšnjo noč vdrli v trgovino Gajška v Spodnji Hudinji pri Celju in odnesli večjo množino blaga. Eden izmed tatov je star okoli 25 let, zagorelega obraza, oblečen v ponošeno rjavo delavsko obleko, drugi pa enake starosti, oblečen v temnorjavo hlače in nosi rjavo športno čepico. — Orožništvo iz Dobre se trudi, da čimprej spravi tatove na varno.

★ Konja se zadušila. V nedeljo in v ponedeljek se je vršila na gori Oljki v Savinjski dolini proslava 700-letnice lavantinske škofije. Romarji iz Nove Stifte so pustili konje v hlevu pri pošti v Rečici ob Paki. Ko se je zjutraj gospodar konj vrnil, mu je puhal nasproti gost dim. Oba konja sta se v dimu zadušila in poginila. Zgorela je postelj in nekaj sena v hlevu. Ogenj je nastal najbrže radi tega, ker je nekdo slučajno vrzel ogorek cigarete v seno.

★ Zahvala. Podpisano društvo se iskreno zahvaljuje mariborskemu oblastnemu odboru, zlasti gg. predsedniku dr. Leskovarju, ravnatelju dr. Gračnerju in upravitelju Jankoviču za gostoljubni sprejem v kopališču Dobrna. Zdravniki smo se ob tej priliki sami prepričali, kako blagodejno vpliva mirna in krasna okolica Dobrne, kako zdravilno učinkujejo topli vrelci Dobrne, ki nudi Slovincem iste udobnosti in zdravilne uspehe kakor tuja kopališča. Ljubljana, 4. junija 1928. — Slovensko zdravniško društvo.

★ Pri prehladu, hripi, vnetju v grlu, živčnih boleznih, trganju po udih je dobro, če s pol kozarcem naravne »Franz-Josef«-grenčice poskrbimo za vsakdanje izpraznjenje prebavil. Po sodbi vseučiliških klinik se »Franz-Josef«-voda odlikuje pri povoljni uporabi po sigurnem delovanju. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Dobava službene obleke. Dne 20. junija 1928 ob 11. uri se bo vršila pri oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Ljubljani ofertalna licitacija za dobavo službene obleke, perila in obutve organom finančne kontrole za proračunsko leto 1928-29, službujočim v območju tega inspektorata. Pogoji za licitacijo in pravilnik o oskrbovanju in nošenju službene obleke, ki je sestavni del pogojev, se dobe za ceno 17.— Din med uradnimi urami v pisarni tega inspektorata.

★ Dražba lova občine Skomer v konjiškem okraju se vrši 6. junija pri okrajnem glavarju v Konjicah in se vabijo zainteresirani, da se iste v obilnem številu udeležijo, osobito, ker je to prvovrstno lovišče. — Občinski urad Skomarje. 5026

Priznano

naiboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi

renomirana trdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Nočno službo imata: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

© Minister za socialno politiko v Delavski zbornici. Ob priliki pravoslavnih binokostnih praznikov se je podal minister za socialno politiko g. Čeda Radović na inšpekcijo socialnih ustanov v Hrvatski in Sloveniji. V Ljubljano je prišel 3. junija t. l. Dne 4. junija je obiskal naše socialne ustanove. Med drugim je obiskal tudi Delavsko zbornico v spremstvu glavnega vojaškega zdravstvenega šefa, g. vel. župana dr. Vodopivca in osebnega tajnika g. dr. Popoviča. G. minister se je zamudil v Zbornici nad eno uro in se je zanimal za vsa pereča socialna vprašanja, predvsem za brezposelnost. Tudi spor med upravo državnih železnic in TPD ni izpustil iz vidika. O celi zadevi je bil že pred prihodom v Zbornico izredno dobro poučen.

© Predavanje dr. Laze Markoviča, ki bi se se moralo vršiti danes zvečer pod okriljem akademskega kluba za Društvo narodov, se je moralo odgoditi za nekaj dni, radi trenutne prezaaposlenosti g. dr. Laze Markoviča.

© Motociklistična dirka se je vsled obilnega deževja morala preložiti na dan 10. junija t. l. Dirkališče je dogotovljeno, dirkači se opozarjajo, da se vrši oficijelni trening od četrtka to je 7. t. m. naprej. Vsi motociklisti se pozivljajo, da se udeležijo propagandne vožnje po mestu v nedeljo ob pol 11. Zbirališče na igrišču Ilirije.

© Ljubljanski gostilničarji! Danes ob 17. dospejo gostilničarji iz Gradca in drugih avstrijskih krajev, katerim se pridružijo tudi tovariši iz Štajerske, da vrnejo obisk Slovincem na lanski gostilničarski razstavi v Gradcu. Vabimo vse ljubljanske gostilničarje, da se ob navedeni uri polnoštevilno sestanejo na kolo-dvoru na peronu.

© Poroči se danes v kongregacijski kapelici pri sv. Jožefu v Ljubljani g. Vladko Kobi, veleposetnik in graščak v Kozjem z gđc. Marijo Pollakovo iz znane ugledne družine g. Karla Pollaka ml., veleindustrijalca v Ljubljani. Poroča nevestin stric, tržaški škof msgr. dr. Al. Fogar.

© Predavanje o radiopostaji v Domžalah in radiokonzertu drevi ob 8. v Akademskem domu, Miklošičeva cesta 5. Vstop prost. Posebej vabimo na ta koncert, odnosno predavanje naše nameščence in njihove prijatelje. Društvo »Združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovincem« v Ljubljani.

© Kolektivno razstavo del Ivane Kobilice, katero je priredila Narodna galerija v Jakopičevem paviljonu in je bila zaprta v soboto, dne 2. junija, je obiskalo vsega 1610 oseb; od tega odpade na šolsko mladino 955 oseb. Narodna galerija se vsem lastnikom slik, ki

Skoraj vsaki glavobol se lahko odstrani, istotako migreno. Vzemite

Pyramidon
Tablete

in v najkrajšem času Vam princesejo olajšanje.

Pristne samo v originalnem zavoju

so jih posodili za razstavo Ivane Kobilice, iskreno zahvaljuje.

© Šestdesetletnico rojstva obhaja danes okrajni nadzornik policijskega ravnanstva v Ljubljani g. Jakob Podreberšek. Slavljenec je bil rojen v Rimskih Toplicah in izvršuje že nad 30 let vestno in natančno svojo naporno službo.

© Vojaški promenadni koncerti so vsak dan na velesejmu od pol 18.—19. Izvajajo se najizbranejši komadi, nakar še posebno opozarjamo ljubitelje glasbe.

© Smrtna nesreča Ljubljancina v Logatcu. V nedeljo popoldne sta se odpeljala posestnik I. Kotar in vpokojeni stražnik 55-letni Albin Bergant iz Rožne doline z motornim kolesom v Logatec po nekem opravku. Ko sta prišla na konec 1 km dolgega drevoreda pri Logatcu, je Bergant, ki je sedel zadaj, skočil na ovinku z motornega kolesa, rekoč, da bo ostali del poti napravil peš. Pri skoku pa se je zadel z glavo ob kamen in se na mestu ubil. Mrtvega Berganta je nato prepeljal neki osebni avto v Ljubljano.

© Utopljenka v Ljubljani. V nedeljo dopoldne so potegnili blizu Fužin iz Ljubljane truplo maledga dekleta. Truplo je bilo, že precej razpadlo, enako tudi obleka, na roki pa je imela zlat prstan z belimi kamni. V mladenki so spoznali 23-letno Marijo Matičevo, ki je pred štirinajstimi dnevi izginila.

© Žepne tatvine. Zadnje čase naraščajo v Ljubljani žepne tatvine in zdi se, da se je v Ljubljano priklatilo več izurjenih žeparjev, ki so vzeli na piko zlasti gospodinj, ko kupujejo na trgu. Josipini Bočkaj je izginila na trgu denarnica s 70 dinarji gotovine, Povšelj Mariji torbica s 75 Din in Angeli Kralj deknarnica s 150 Din. Teh tatvin je sumljiv nek neznanec, 35—40 let, srednje postave, rjavega obraza in črnih oči. — Neži Bartol je v Slomškovi ulici izginilo 110 Din gotovine.

© Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Precizne ure

Schaffhausen. Omega. Doxa itd.

dobite najceneje pri urarju

L. Vilher, Ljubljana

Sv. Petra cesta 36

Inženerski kongres v Ljubljani

V Ljubljani so v soboto, nedeljo in v ponedeljek zborovali inženjerji naše države. V soboto je imel predsednik »Udruženja jug. inženjerjev in arhitektov« ing. Ranišlav Avramović slavnostno predavanje o racionalizaciji železnic, v nedeljo in ponedeljek dopoldne pa se je vršil v veliki kazinski dvorani inženjski kongres. Pred kongresom se je vršila v nedeljo ob 9 dopoldne

slavnostna seja

v proslavitev desetletnice narodnega osvobođenja in zedinjenja. Slavnostne seje so se udeležili: zastopnik Nj. Vel. kralja divizijski general Nedić, minister za socialno politiko g. Čeda Radović, ki je v nedeljo zjutraj dospel v Ljubljano, ljubljanski veliki župan dr. Fran Vodopivec, mestni župan dr. Puc, zastopnik ljubljanske univerze prof. dr. Foerster, zastopnik beogradske univerze profesor dr. Savič in drugi.

Slavnostno sejo je otvoril preds. ing. Avramović, ki je pozdravil odlične zastopnike in vse zborovalce ter predlagal, da se pošlje s kongresa udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, kar je bilo sprejeto z burnimi vskliki kraljevskemu domu.

Ob desetletnici osvobođenja se govornik spomni nato vseh padlih žrtov, ki so se žrtvovali na nacionalnem, kulturnem in bojnem polju. Inženjerji kot pionirji napredka so se vedno žrtvovali v korist domovine in vojvoda Putnik je v svojem prvem povelju izrazil pohvalo inženjerskim četam za njihovo požrtvovalnost.

Po vojni so inženjerji posvetili vse svoje sile in svoje znanje obnovi in napredku domovine. Po-

M. Joss & Löwenstein d. d. Praga

Dobiva se v vsaki boljši modni trgovini za gospode

(Prepričan je bil namreč, da mu bo odpovedala sedaj stanovanje.) »Tako sem se bil že privadil...«

»Mekekekek! je zakričala — zvrnila se je ter pomolila vse štiri od sebe.«

»Kako je še zakričala, draga gospa? Prosim, ponovite! Manjka mi že vse dopoldne.«

»Oj, oj, oj in kako manjka našemu bolnemu detetu! Otročiček je imel Mimi tako rad. Sedaj jo kliče, se razburja in to mu povzroča vročico. Ne smemo mu niti povedati, da je Mimi preminula — dete bi neprestano jokalo. Vsa obupana sem — tudi moj mož je ves obupan, moj mož in jaz, oba sva obupana. O vsem mogočem sva že razmišljala — a izhoda ne najdeva. Dete je neotlažljivo. — Oh, oh, oh, dragi gospod Fekete! Samo vi bi nam lahko pomagali. Ali smem govoriti?«

»Govorite!«

»Ljubi, dragi, dobri, nadvse dobri gospod Fekete! Meketajte vil«

»Kaj naj storim?«

»Zameketajte samo enkrat — vi znate tako dobro — da se bo dete pomirilo!«

Mekekekek!

»Kako sem vam hvaležna! Čujte — dete je utihnilo, zadovoljno je. Oh, oh, oh, vsa sem obupana. Dragi, predragi gospod Fekete, storite nam uslugo! Moj mož in jaz — ne zamerite, dragi gospod Fekete — vam znižava od srea rada najemnino še za pet kron, če bi hoteli biti tako prijazni, da bi včasih...«

»Včasih...«

»...meketali, Oh, oh, bodite tako prijazni! Saj ni treba neprestano meketati — samo kadar imate ravno čas — enkrat, dvakrat vsak četrti ure...«

— — — Fekete je ostal. In meketal. Meketaje je napisal svoj debeli zvezek pesmi v Košutovi ulici.

Ko se je zaročil, je bilo njegovo meketanje njegovi nevesti sprva v zabavo; pozneje pa se ga je jela sramovati in zardevati, čim je zameketal. Ko sta se poročila, je rabila mesece, da ga je odvadila vsaj od meketanja na javnih krajih. Doma v intimnem krogu mekeče še danes.

Za duha in srce

Katoliška razstava na Pressi v Kölnu

V enem izmed križnih hodnikov opazimo postavljene kipi velikih svetnikov, ki so se odlikovali kot misijonarji katoliške Cerkve v vseh deželah sveta. To je uvodni motiv k prostoru, v katerem je po najrazličnejših predmetih predloženo delovanje katoličanstva med poganskimi narodi. Napis »Pojdite in učite vse narode«, poglobljen po velikem črnem križu na steni, povzema bistvo misijonskega dela. Največ prostora zavzema seveda tisk, ki je eno najučinkovitejših sredstev razširjenja in poglobljanja verskega nauka. Med drugimi zanimivimi predmeti se opazovalec nadalje ustavi pred dolгими plošnatimi palicami, v katere so vrezana eksotična znamenja. To je »Življenje Kristusa« od P. Hauxledena S. J. (umrl 1732), ki ga je na jezuitski misiji v Maduri v Indiji napisal v malabarških verzih na palmovih listih, izrezane v dolge palice. Istotako najdemo duhovno branje »Verne duše v vica« napisano na palmovih listih v tamilskem jeziku, ki se govori v južni Indiji, od p. Rossija, umrlega l. 1770. Znana družba sv. Petra Klaverja, katero je ustanovila grofica Marija Ledochowska, ima poseben oddelek. Zelo zanimivi so tipi iz stare papeške poliglottske tiskarne, potem pisma staromehiških Indijancev v podobah liki hieroglifov, kakor jih nahajamo v rokopisnih kodeksih vaticanske knjižnice, nadalje katekizmi, biblije in druge nabožne knjige v 120 afriških jezikih ind., itd. Poseben prostor ima japonska in kitajska misija. Ta oddelek mora gotovo navdušiti vsakega resničnega in poštenega človeka za delo razširjanja Kristusovega kraljestva na zemlji.

Najbolj pa bo vsakega zanimal oddelek, kjer je predloženo katoliško versko in kulturno gibanje v 19. stoletju. Ni čudno, da tudi v tem pogledu na tej razstavi zavzemajo najodličnejše mesto Nemci. Razstava spisov, dokumentov, pisem in podob je zgrajena v 40 skrbno sestavljenih in po enotnem načrtu urejenih skupinah. Grafična tabela nam predloži razvojne črte, v katerih se je vršilo delo katoličanstva v znanstvenem, umetniškem in socialno-političnem pogledu v borbi proti tako zvane-

* Začetek glej v »Slovenec« (Za duha in srce) št. 126 od 3. junija 1928.

mu prosvetljenstvu. Tu vidimo, kako se je znani škof Febronius prizadeval prililiti katoličanstvo prosvetlensko-razumarski religiji 18. stoletja. Tudi liberalna bibliška kritika Dereserja in van Essa, kakor tudi prizadevanja za nemško nacionalno cerkev, se plastično označujejo. Proti temu se potem vzdigneta velika škofa Sailer in Diepenbrock in se zbudijo umetniške sile katoličanstva v pesnikih Brentano, Schlegel in Eichendorff ter umetniški šoli Nazarencov, ki ji stoji na čelu Owerbeck. Skicirajo se zmote pristaev bogoslovca Hermesa. Mogočno pa se potem obrisuje pred nami krog, ki se je zbral okoli velikega Göressa, ki je povzročil naglo in visoko ter plodovito renesanco katoličanstva v Nemčiji, katere vpliv je objel ves ostali katoliški svet. Z Reichenspergerjem pa se začne vrsta velikih socialnih in političnih voditeljev nemškega katoličanstva. Prikazuje se nam delovanje najznamenitejšega krščanskega socialca, škofa Kettelerja, zvršen pisateljskega delovanja Hirscherja in originalnega Albana Stölza. Razume se, da vidimo največ predmetov, ki predložujejo delovanje nepozabnega političnega voditelja nemških katoličanov Windthorst, generalnega borca za svobodo katoliške Cerkve proti Bismarku. Sledi delovanje Brandisa in Adolfa Kolpinga v Volksvereinu in v Zvezi rokodelskih društev. Dollinger, ustanovitelj nemške historične bogoslovne šole stoji zraven Duetingerja in Scheebena. Tudi tako zvani literarni spor, ki je toliko doprinesel k dvigu literature katoličanov v Nemčiji, se nam lepo predloži. Pozabljen pa tudi ni razvoj katoliške misli v Avstriji, Angliji (kardinal Newman), Franciji, Italiji, in borba katoliške cerkve za svobodo v Rusiji. Veleinteresantna je zadnja skupina, ki nam predstavlja delovanje katoliških žena, začeti s konvertitko kneginjo Galicini.

V nadaljnjih prostorih pa se v izredno reprezentativni obliki razprostira pred nami katoliško časnikiarstvo 20. stoletja. Znanstveno delo Göressove družbe, ljudsko-izobraževalno delovanje Volksvereina s Heinenom in Pieperjem na čelu, socialno delo katoliških delavskih društev in drugih stanovskih organizacij, vzgojno delovanje mladinskih društev, katoliško žensko gibanje in velikopotezno delo karitativnih organizacij, vse to se zrcali v katoliškem časnikiarstvu sedanosti. Največji okras tega prostora tvorijo barvno-steklena okna, ki jih je izdelal Derix iz Kevelaerja po na-

črtih umetnikov Campendonka in Wendlinga za cerkvi v Marienthalu pri Weeselu in v Gochu na nižjem Renu. V okviru tega oddelka se nahaja tudi razstava Avguštinove družbe.

Žal pa bo vsakemu katoliškemu človeku, ki ni imel prilike videti v zadnji sobi, kateri daje oznako krama skupina križanja Kristusovega, izrezana v lesu od Müllerja v Berlinu, vzorne biblioteke katoličana! Na tem vzorcu vidiš, katera katoliška dela, potrebna za izgradnjo katoliškega svetovnega nazora, bodisi v nabožnem, bodisi v znanstvenem in umetniškem oziru, bi moral vsak katoličan imeti in se ob njih izobraževati. S tem smo končali opis te velevalne razstave.

Klavirski večer v Celju

Po štirih, ožjemu krogu svojcev in prijateljev namenjenih produkcijah, katerih vsaka je bolj in bolj utrđila zaupanje v našo Gl. Matice, so nastopili v soboto zvečer najboljši učenci ge. Božičeve in ge. Sancelinove na klavirskem večeru, ki je bil v letošnji prav bogati koncertni sezoni eden najlepših dogodkov, tako po svojem programu, kot po odličnih izvajanjih, ki ne potrebujejo nobene dobrosrčne prizanesljivosti pri oceni več. Morda niso prideliteli tega nameravali, toda vseeno je pri dolgem sporedu nad vse ugodno vplivalo, da je točka za točko rastla v kvaliteto. Gdč. Sernečeva in Svetinova, prva z Griego Troidhangensko svatbo, druga s Sukovo Pomladjo sta pokazali dobro šolo in talent, ki jima bosta dala gotovo še napredovati, g. Luževič, teharski organist, pa je že zdaj pokazal z Rahmaninovim Preludijem in Dvočakovim Furiantom izredno glasbeno kulturo in je svojo igro izdelal do poslednje potankosti. Balakireva Islamej in interpretaciji gdč. Plžakove je naravnost frapirala; to dekle igra res nenavadno in mora ostati edino le muziki. Lisztova etuda Sospiro, ki jo je igrala gdč. Kalanova z morda nekoliko nepristno sentimentalnostjo, zmožnosti igravke ni izčrpala, pač pa je gospodična dala v drugem delu sporeda z Novakovim Morjem eno najbolje izvedenih točk sporeda. G. Kuntara, kateri deluje že prav uspešno tudi kot učitelj na zavodu, je odigral Lisztovo legendo »Sv. Frančišek hodi po vodi« delu primerno efektivno, obenem pa res izčrpal čustveno vsebino skladbe in njeno naturalistično pripovedovano alegorijo. Ga. Jeršinovičeva je izvajala Chopinovo balado v G-molu. Chopin s svojo romantično noto rad zapelje k preveč sentimentalni efektaciji — tu je bil odigran strogo deskriptivno in je bil zato res mogočen. Konec, Vladigerova Smejanje, je bil tudi višek; igrala je zopet gdč. Plžakova. Sernečeva, Svetinova in Jeršinovičeva so iz šole ge. Božičeve, Luževič, Kuntara, Kalanova in Plžakova iz šole ge. Sancelinove. Koncert bi bil uspel pred vsem, če tako razvijeno publiko in menda tudi nihče

od nas, ki smo prišli poslušati, ni kaj takega pričakoval.

Na zaključni produkciji so igrali goslaži Köhlerjevo Suito za štiriglasen zbor goslačev; dirigiral je ravnatelj g. Sancelin, ki je imel mlade godce v strogi oblasti in dosegel z njimi presenetljive dinamične učinke. Bilo je gotovo težko 30 izvajalcev, med njimi začelnike, brzlati in jih spraviti v enoto. Nastopil je tudi pevski zbor dečkov in deklic, okrog 50 po številu, ki jih je naučil g. učitelj Pregelj; zapeli so Premrlorve Rože za Marijo in šest narodnih ljubko in disciplinirano. Ni mogoče dovolj podčrtati važnost zborovskega petja mladine za bodočnost pevskega zbora; je to edino sredstvo za povzdigo naših zborov in tako glasbene kot tudi osnovne, meščanske in srednje šole bi morale posvetiti temu vse večjo pažnjo.

Fanny, tete, strici itd.

Komedija v štirih dejanjih. Spisal Jerome K. Jerome. Poslovenil P. Golia. Režiser M. Skrbinšek. Jerome naš oder pozna že od l. 1910, po »Tujcu« in pozneje še po »Misa Hobbs«, »Fanny, tete, strici itd.« je zanj le nekoliko značilnejša kot prvi dve deli. Tudi tukaj je Jerome krotak satirik, njegov humor je skoraj asketski; tezo in situacijo pretirava samo v toliko, da lahko zabava in poboljšuje v zmislu demokratičnosti in sodobnosti. Fanny pride s svojim možem na grad, kjer gospoduje kot služkinja armada njenih sorodnikov in kjer ju pričakuje teta njenega moža, misleč, da je doma iz visoke družbe. Da Fanny premaga triindvajset svojih sorodnih služabnikov in prepriča svojega moža, da mu hoče biti dobra žena, kljub svojemu nizkemu pokolenju, to nalogo je Jerome rešil dokaj enostavno, ne literarno ne življenjsko globoko, pač pa hudomušno in zabavno. Igra se je v režiji g. Skrbinškega izrpolno izoblikovala z ozirom na idejne podatke; da smo pogrešali nekaterih njenih fines, katerih pa ne more ustvariti sam režiser, ampak igralci. Gdč. Debelakova, ki je igrala Fanny, je temperamentna in dobro šolana igralka, vendar bi bila mnogo boljša, ko bi se mogla tudi prav krotiti. Njena Fanny je prikupna in živahna gledališka postava, boljše v zunanji označbi kot vsebinski poglobitvi. Izredno krepak tip je podal g. Cesar kot zastopnik službe, stroge familije in reprezentativne vodil vsa vrsta tet, ki so jih izrazito igrala ga. Medvedova, gdč. Rakarjeva, gdč. Danilova in vseh drugih, ki jih ni na oder. Ostale vloge, ki so jih igrali gg. Sancelin, Jerman in vrsta vršilec prijateljic so bile dovolj izrazite. G. Jan je simpatično podal mladega Fanny-nega soproga, istotako sta bili ge. Balatkova in Juvanova dobrosrčni stari dami, le še izrazitejši bi morali biti. Zdravnik g. Lipaha je premišljeno postavil idejno vez med obema svetovoma in pomagal premakniti s svojim zdravnikom igro v pravi tir.

Špača - motvoz

Pravilni slovenski izraz za »špagoc« je »motvoz«. Sedaj to veš, dragi čitatelj, a treba je, da tudi veš, da se izdeluje najboljši motvoz in vsi vrvarski izdelki v domači slovenski tovarni sredi Slovenije v: Tovarni motvoza in vrvarni d. d., Grosuplje pri Ljubljani, ki razstavlja na velesejmu v paviljonu I 554-558. Svoji k svojim!

Nova opekarna - pečarija na Črnučah

Zidna opeka prvovrstna. Lončene peči — štedilniki. Interesente vabi na ogled.

Se priporoča

Fr. Jerko

Edini pristni

malinovec

limonov sok, oranžni sok in sadne

marmelade

priporoča trdka

Srečko Potnik in drug

parna destilacija esenc, eteričnih proizvodov, eterov ter izdelovanje sadnih sokov in marmelad

Ljubljana, Metelkova 13

Telefon 2110

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjadi. Spisal M. Hurnek. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Špača - motvoz

Pravilni slovenski izraz za »špagoc« je »motvoz«. Sedaj to veš, dragi čitatelj, a treba je, da tudi veš, da se izdeluje najboljši motvoz in vsi vrvarski izdelki v domači slovenski tovarni sredi Slovenije v: Tovarni motvoza in vrvarni d. d., Grosuplje pri Ljubljani, ki razstavlja na velesejmu v paviljonu I 554-558. Svoji k svojim!

K. Hopferwieser, Graz

Male salonske orgle, patent.sistem, zelo poceni, čudovita menjava zvočnih barv. Paviljon I. - koja 582-84.

ZOLČNI KAMENIK

Interesantno bratstvo uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov. Vam pošlje brezplačno lekarna pri Odršeniku. Pijte skoraj.

Od senata slobodnega in kraljevega mesta Sombora.

Štev. 11.816 adm. 1928.

OGLAS

za nabavo stikalne naprave za mestno električno centralo v Somboru.

Mestni senat slobod. in kralj. mesta Sombora razpisuje tem potom ofertalno licitacijo na dan 26. junija za nabavo kompletne stikalne naprave za mestno električno centralo obenem z dogradnjo obstoječe zgradbe v svrhu nameščenja omenjene naprave v isti.

Licitacija se bo vršila 26. junija 1928 dop. ob 11. uri v mali dvorani mestne hiše.

Navodila in specialni pogoji se morejo dobiti proti plačilu 50 Din v pisarni mestne električne centrale vsak delavnik ob uradnih urah.

Iz sednice senata slobodnega in kraljevega mesta Sombora, dne 19. maja 1928.

Dr. Štefan Maksimović s. r., mestni načelnik.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Najsolidnejše mizarske izdelke pri-poroča Berlič Rok mizar, Žapuže, Št. Vid nad Ljubljano.

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čase n aparatih znamke za vkuhavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

Tovarniška zaloga **WECK** pri trdku „FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/1.

Na velesejmu paviljon »H 456«.

Vladko Kobi

Marija Kobi roj. Pollak

poročena

5. junija 1928

Kozje

Ljubljana

Direkcija državnih železnic v Sarajevu.

Dir. št. 14.475/28.

Natečaj

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Sarajevu razpisuje ta natečaj za popolnjenje izpraznjenega mesta

nadzornika mostov

s sedežem v Sarajevu s prejemki v smislu zakona o državnem prometnem osobju.

Splošni pogoji za nameščenje so:

1. Da je prosilec državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
 2. Da ni mlajši od 25 in ne starejši od 35 let.
 3. Da je dovršil osnovno šolo in obrtniško ter da se je izučil kovaškega ali ključavničarskega obrta, ali pa dovršil 4 razrede kake srednje šole in se priučil katerega navednih obrtov.
 4. Da se more izkazati z najmanj dveletnim uspešnim delom v kaki tovarni železnih mostov in sicer kot mojster-monter in da je bil vodja skupine pri montaži najmanj dveh železnih konstrukcij.
 5. Da je zadostil vojni dolžnosti.
 6. Da je telesno in moralno sposoben za izvrševanje eksekutivne železniške službe kakor tudi, da ne bolega na vrstoglavi (to treba dokazati s potrdilom železniškega zdravnika).
- Lastnoročno pisane prošnje z vsemi potrebnimi dokumenti morajo prosilci predložiti direkiji državnih železnic Sarajevo, gradbenemu oddelku, najkasneje do 30. junija 1928 do 12. ure.
- Sarajevo, 25. maja 1928.

DIREKTOR.

Špača - motvoz

Pravilni slovenski izraz za »špagoc« je »motvoz«. Sedaj to veš, dragi čitatelj, a treba je, da tudi veš, da se izdeluje najboljši motvoz in vsi vrvarski izdelki v domači slovenski tovarni sredi Slovenije v: Tovarni motvoza in vrvarni d. d., Grosuplje pri Ljubljani, ki razstavlja na velesejmu v paviljonu I 554-558. Svoji k svojim!

Raznovrstne okrasne letvice Vam nudijo

Specialna izdelovalnica okrasnih letvic **IVAN DOVŽAN, Ljubljana VII.**

Na Ljublj. velesejmu pav. E-37. Zahtevajte vzorce in cenike

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic

Popravila točno in solidno

Zahvala

Vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, kakor tudi onim, ki so nam pisмено izrazili svoje sožalje ob izgubi našega nepozabnega očeta oz. soproga

Antona Kalana

izrekamo iskreno zahvalo na izkaznem nam sočutju.

Suha pri Škofji Loki, 2. junija 1928.

Marija Kalan

vdova, soproga,

Ivan, Josip, Rezka, Jakob,

Franja, Alojz, Leopold,

Apolonija,

otroci.

Špača - motvoz

Pravilni slovenski izraz za »špagoc« je »motvoz«. Sedaj to veš, dragi čitatelj, a treba je, da tudi veš, da se izdeluje najboljši motvoz in vsi vrvarski izdelki v domači slovenski tovarni sredi Slovenije v: Tovarni motvoza in vrvarni d. d., Grosuplje pri Ljubljani, ki razstavlja na velesejmu v paviljonu I 554-558. Svoji k svojim!

Sveta življenje in vrvenje

Pravda o novem leku zoper raka

Predsednik Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani g. dr. Fran Derganc je podal v »Slov. Narodu« z dne 1. t. m. ter v »Slovenecu« z dne 2. t. m. strokovno mnenje o sredstvih, ki sem jih iznašel za zdravljenje raka in drugih sorodnih boleznih. Ker vsebuje njegov članek več netočnosti, ugotavljam resnici na ljubo:

Ni res, da se gg. zdravniki doslej niso oglašili ter ohranili toliko časa čakajoče stališče, temveč je res, da se je Zdravniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani že pred dobrim pol letom obrnila na celjski magistrat z zahtevom, naj uvede proti meni kazensko postopanje radi mazaštva. Stvar je prišla pred okr. sodišče in drž. pravdnitvo v Celju, ki je po stopanje končno ustavilo, ker niso bili podani v zakonu zahtevani pogoji.

Res je tudi, da stoji sedaj trojica gg. zdravnikov, od katerih imata dva nad 30 letno zdravniško prakso, ki so mi šli na roko, pregledovali bolnike pred, med in po zdravljenju, izstavili bolnikom diagnozo in končno tudi zdravniško potrdilo o doseženih uspehih, pred stanovskim disciplinskim sodiščem slovenskih zdravnikov, ki zahtevajo, da se vsem trem odvzame za dobo enega leta pravica prakse z utemeljitvijo, da so s tem, da so sodelovali z laikom, škodovali časti in ugledu zdravniškega stanu.

Res je, da po svoji šolski predizobrazbi nisem doktor vsega zdravilstva; res je tudi, da nisem delal bakterioloških poizkusov po institutih in laboratorijih, niti preizkusov na miših, podganah ali drugih živalih, res pa je tudi, da sem si s svojim 20letnim zasebnim študijem pridobil toliko znanja, da se mi je posrečilo iznajti sredstvo, s katerim sem do danes tudi uspešno zdravil in ozdravil prav čedno število bolnikov, ki so skozi dolgo vrsto let zaman iskali pomoči pri gg. zdravnikih ter po raznih bolnicah, klinikah in sanatorijih tu- in inozemstva, kjer so bili ponovno operirani in zdravljeni z raznimi metodami in sredstvi. Res je tudi, da pri iznajdbi mojih sredstev ni sodeloval noben »učni strokovnjak«, temveč samo jaz laik. Sicer pa pravi g. dr. Derganc sam v uvodu, da »zgodovina zdravniške znanosti uči, da je marsikaj dobrega odkril zdravi ljudski in laiki instinkt.« Zato me čudi, da g. dr. Derganc, ki me osebno pozna, s temi vprašanji indirektno že v naprej odklanja možnost, da bi mogel tudi jaz — slično drugim laikom — iznajti kakšno uspešno sredstvo.

Res je, da nisem izročil svojega sredstva strokovni komisiji, da ga »kemično preišče in preizkusi na živalih«, pač pa je tudi res, da sem se obrnil na več gg. zdravnikov deloma direktno deloma indirektno, da pa je večina teh gospodov sodelovanje odklonila ali pa sploh ni odgovorila. Julija meseca 1927 sem se obrnil tudi na dekanat ljubljanske medicinske fakultete, ki jo smatram za najvišji merodajni forum v Sloveniji, ki pa mi je odgovoril, da nima na razpolago potrebne klinike ter me napotil k specialistu g. dr. Demšarju, kateremu sem pozneje tudi demonstriral 15 bolnikov v raznih štadijih zdravljenja. — Vsakomur pa bo jasno, da je laiku zelo otež-

kočeno sodelovanje z gg. zdravniki, ki zastopajo mnenje, da so že davno minili časi, ko je neakademsko izobražen laik mogel iznajti uspešno sredstvo na polju zdravstva.

Ugotoviti moram, da trditve g. dr. Derganca, da moja »metoda zdravljenja — do 6 mesecev — pomeni naravnost katastrofalno nevarnost za bolnike, katerim more le zgodnja nezamujena operacija rešiti življenje« ni prav nič na mestu iz enostavnega razloga, ker sem do danes uspešno zdravil samo zastarane slučaje (celo do 32 let stare bolezni), ki so jih skozi dolgo vrsto let brezuspešno zdravili gg. zdravniki. Zato mislim, da če niso gg. zdravniki s svojim cela desetletja trajajočim brezuspešnim zdravljenjem zagrešili katastrofalno nevarnost za bolnike, tudi jaz s svojim par-mesečnim uspešnim zdravljenjem istih bolnikov tega nisem zakrivil, torej, da se tudi jaz držim vsaj toliko, kolikor gg. zdravniki, načela: Primam nil nocere (prvo je: ne škodovati).

G. dr. Derganc mi očita, da nimam pri svojem delovanju niti iskricice sočutja ali skrbi, temveč da me vodi slepi pohlep po hitrem in lahkem bogastvu. Če bi bila ta trditev točna, potem ne bi zdravil beračev in drugih revežev, katerim sem plačeval celo potne stroške do mene odnosno v Ljubljano k g. dr. Demšarju; za katerih zdravljenje sem rabil sredstva, ki sem si jih mogel nabaviti samo s tem, da sem prodal vse spominske dragocenosti (zlatino exc.) svoje žene, svojo zlato uro itd., temveč bi zdravil one bogataše, ki obljubljajo visoke nagrade.

Tudi moje stremljenje, da se ustanovi sanatorij za rakaste bolezni pod strokovnim vodstvom g. zdravnika, ima za cilj dosego m. znosti nadaljnjega študija mojih sredstev in intenzivne pomoči ogromnemu številu upornih revežev. V sanatoriju bi se tudi udila možnost sodelovanja mnogim tu- in inozemskim zdravnikom v svrhu ugotovitve uspešnosti mojega sredstva. Nikakor pa ne morem biti istega mnenja z g. dr. Dergancem, ki je sam lastnik sanatorija, da je sanatorij — kakor ga razumem — nekak zavod za obogatitve lastnika, temveč sem nasprotnega mnenja, da mora sanatorij imeti samo edin namen: pomagati nesrečnim bolnikom.

Če pa je belgrajska »Politika« priobčila vsled netočnega razumevanja (jaz sem govoril slovensko, novinar je bil Srbohrvat) napačno trditev, da hočem svojo iznajdbo najprej sam (materialno) izkoristiti, to dejstvo prav nič ne spremeni na mojem motivu, ki je ostal isti, kakršen je bil pred 20 leti.

G. dr. Derganc sam ugotavlja, da je »znanstveno dokazano, da organske izpremembe (t. j.) še niso dostopne sugestiji.« Kljub temu posveča sugestiji cel oditek, dasi sem že javno izjavil, da moja metoda nima s sugestijo ničesar skupnega.

Sicer sem pa mnenja, da je vsaka stvarna polemika nemogoča vse dotlej, dokler bodo gg. zdravniki stali na stališču, da se z laikom ne da govoriti brez omalovaževanja, zafrkacij, osebnih žalitev in groženj.

Lojze Poljšak.

(To izjavo objavimo zgolj za to, da se da obema strankama možnost potrebne razprave v javnosti, do katere imata obe enako pravico, nočemo se pa slejko prej kakorkoli vtikati s kakršnokoli lastno sodbo o stvari sami kot taki. — Opomba uredništva.)

V kolikem času je bil svet ustvarjen

Pred časom je smisel neki slovenski list verne kristjane, češ da morajo verovati, da je svet nastal v 6 dnevih, torej v enem tednu. Kaj je s tem? Sv. pismo res govori na svoji prvi strani o »šestih dnevih«, ob katerih je Bog rekel, naj bo to in ono. Ali kako je to razumeti? Sv. Avguštin je v začetku t. j. v knjigi »De Genesi contra Manichaeos« mislil, da je Bog res svet ustvaril v šestih dnevih po 24 urah. Druga mesta sv. pisma in razna premišljevanja pa so ga privedla k naziranj, da je Bog svet ustvaril »na enkrat«. Mislil si je tako, da je Bog ustvaril »na enkrat« prvine (elemente); z ustvaritvijo stvari (materije) pa je Bog položil v njo naravne sile in zakon, po katerih se je svet razvil do današnje oblike. Sv. Avguštin torej ni mislil, da bi svet nastal v 6×24 urah, ampak da je bil sedanjo obliko v poljubno dolgem času, kakršnega so zahtevale od Boga ustvarjene naravne sile.

In tako s sv. Avguštinom tudi vernemu kristjanu ni treba verovati, da bi svet nastal v šestih dnevih. Verovati mu je le, da je Bog svet ustvaril. O kakem razvoju sveta na podlagi naravnih od Boga danih zakonov pa lahko veren kristjan razmišlja kot znanstvenik in se lahko oklene liste podmene, ki se mu zdi najbolj verjetna.

S tem je glavna stvar za vernega kristjana že rešena. Nastane zdaj šele vprašanje: Zakaj nastavlja ali razdeljuje sv. pismo stvarjenje sveta na šest dni? S tem težkim vprašanjem pa se bavijo razlagalci sv. pisma, ne da bi do sedaj mogli dati tako razlago, da bi splošno zadovoljevala. Nekateri so mislili, da ti svetopisemski dnevi pomenijo časovne dobe, v katerih bi svet nastal. Drugi so domnevali, da se tu kaže postanek sveta le v viziji (prividu) šestih dni. Takih razlag je več. Jas-

no je le to, da sv. pismo govori pri tem poročilu tudi po vnanji obliki v zelo določenem redu. Prve tri dni ima same ločitve: 1. dan ločitev svetlobe od teme, 2. dan ločitev vod, ki so nad nebom, od onih, ki so pod nebom; 3. dan ločitev suhe zemlje od vode. Zadnji trije dnevi pa govorijo vzporedno s prvimi tremi, kaj je v teh prostorih, ki so bili ločeni: 4. dan ima sonce, mesec in zvezde nasproti prvemu dnevu; 5. dan ima ptice pod nebom in ribe v vodi nasproti drugemu dnevu; 6. dan ima živali in nazadnje človeka na suhi zemlji, o kateri govori tretji dan. Značilno je tudi to, da sv. pismo delo šestih dni človeku za zgled postavlja, kako naj šest dni dela, sedmi dan pa počiva in ga posvečuje. V ta namen so vzeti, tako lahko sklepamo, glavni momenti ali glavne reči v stvarstvu: 1. dan luč, 2. dan nebo, 3. dan voda in zemlja, 4. dan sonce, mesec in zvezde, 5. dan ptice pod nebom in ribe v vodi, 6. dan živali in nazadnje človek.

Cerkev se glede teh razlag ni izjavila, pustila svobodo, da se vsak čitatelj sv. pisma lahko drži tiste razlage, ki se mu boljša zdi, če le ne pride navzkriž s kakimi verskimi resnicami. Glede postanka ali stvarjenja sveta pravi sv. Tomaž Akvinski, da uči sv. pismo kot dogmo, da je Bog svet ustvaril, glede časa, v katerem je svet nastal, pa se lahko vzame poljubno dolg čas, če se le prizna, da je bil svet v času ustvarjen.

Zgledi, ki vlečejo

V Berlinu sta se te dni mudila polarna raziskovalca Wilkins in Eyelson. Priredili so jima izredno slovesen sprejem. Istočasno se je pripeljala z drugim vlakom filmska igralka Lilian Gish, ki ji je istotako hitelo nasproti občinstvo in jo navdušeno pozdravljalo. K obema sprejemoma je napisal neki berlinski časnikar svoja razmišljanja:

Odkrita sta stala moža v Tempelhofu na mali estradi; sonce je sijalo, zastave so plapolale v vetru, godba je igrala ameriško narodno himno in slavljencema je utegnilo biti nekoliko slovesno pri srcu, dasi sta takih slovesnih sprejemov že dokaj doživela. In vsakemu, kdor ju je videl stati poleg ameriškega poslanika, poleg zastopnikov nemške državne vlade, poleg nadžupana, obdana od navdušene množice — vsak je tedaj nehote pomislil na peščico mož, ki so v prav tisti minuti ždeli nekje na severu, prezebajoč, nevedoč ni kod ni kam, morda že potrti in upnani, morda že zmznjeni, za lakoto umrli, mrtvi. Ta dva pa sta se vrnila, sever ju ni pridržal, dal ju je nazaj. Njuna obraza izražata umnost in drznost, resna sta in zbrana; zavedata se, kaj imata za seboj in vesta morda, kako mora biti pri srcu tistim, ki so sedaj izginili.

Smehljajoča se in dražestna stoji na drugem koncu mesta na kolodvoru pred fotografijo slovita filmska igralka, drobna, majhna, skromna in potrpežljiva. Tudi njeno ime pozna svet, čeprav nima nič takega za seboj, kakor njena rojaka v Tempelhofu, nobene stiske in nevarnosti, ničesar, kar je med smrtjo in življenjem, nič drugega nego to svojo drobnost, mičnost, ta svoj smehljaj, ki jih kaže tu na peronu in pred katerimi očarani sede ljudje vseh dežel.

Dva sprejema, eden glasen in veličasten, drugi tihi in prisrčen, tako je razdeljena slava in vsakemu izmed trojice se je posrečila na njegov način.

Dečki sanjajo o onih dveh, deklice o tej in če bodo imeli srečo, bodo nekoč po šolskih klopetih sedeli drugi dečki in druge deklice, ki bodo želeli posneti njihov zgled.

Knjige imajo svojo zgodovino

Madjarski pisatelj Marcell Benedek je pred kratkim objavil svoj roman, v katerem opisuje uvodoma katastrofalni konec nekega prekoceanskega parnika. Nekaj potnikov se reši na samotni južnomorski otok in s tem se začne roman šele razvijati. Benedek je dal ponesrečenemu parniku ime »Julij Cezar« in se mu pač še sanjalo ni, da bo prav zaradi tega imena imel velike neprimike. Pred nekaj dnevi je dospel v Budimpešto zastopnik italijanske paroplovne družbe »Navigazione Generale Italiana« in na splošno presenečenje zahteval, da se mora Benedekov roman umakniti iz knjigotrštva in izdati v novi popravljeni izdaji. Kako je le moglo priti do take zahteve? Luksuzni parnik N. G. I. nosi ime »Giulio Cesare« in temu parniku se je lani na vožnji v Ameriko pripetila težka nezgoda, tako da zaradi poškodb ni mogel nadaljevati potovanja. Ko sedaj Benedek v svojem romanu opisuje katastrofo oceanskega parnika, ki mu daje ime »Julij Cezar«, škoduje s tem interesom navedene italijanske paroplovne družbe, ker plaši potnike pred vožnjo z njenim parnikom enakega imena. Benedekovo založništvo je italijansko zahtevo N. G. I. odklonilo. Toda italijanska družba ne odneha in je vložila tožbo, v kateri zahteva, da se ime »Julij Cezar« v romanu prepove; razen tega zahteva tudi odškodnino.

To vsekakor ni prvi slučaj, ko se čutijo ljudje, o katerih pisatelj sploh vedel ni, da žive, žaljene ali oškodovane po kakem spisu ali knjigi. Tako je neki Anglež tožil angleškega romanopisca, ki je v svojem romanu uporabil neko jako splošno ime, češ, da je to ime njegovo in da se čuti osebno žaljenega. K ruskemu pisatelju Gogolju je prišel nekega dne ves razburjen nižji uradnik in zahteval, da naj umakne iz javnosti novelo »Kožuh«, češ, da ga z njo javno sramoti. Podobnih slučajev bi lahko navedli še več tudi iz — države Danske.

Življenje prekaša domišljijo

V Smirni odvažajo razvaline hiš, ki jih je porušil zadnji potres. Pri tem so v neki hiši našli na strašno najdbo. Našli so votlino, ki jo je zapirala železna plošča, a v votlini je ležalo kakor mumija izsušeno človeško truplo, ki je bilo za noge privezano k tlom. Okolu okostnjaka so ležali lističi, na katerih je bilo s tresočo se roko napisano: »Moje ime je Ibrahim Spahem, moja družina živi v Carigradu. Vračal sem se iz Indije z velikim zakladom zlata in dragih kamenov, ki sem jih našel v Indiji. Prišel sem v Smirno, me je moj sluga Saidi Hassan zabil v to hišo in me spravil v položaj, v katerem se nahajam. Ne morem se rešiti in umreti bom moral od lakote. Čutim, da se mi bliža zadnja ura, Allah bodi hvaljen!«

Po tej najdbi so oblasti uvedle preiskavo in dognale to-le: Pred približno 50 leti je kupil navedeno hišo v Smirni Saidi Hassan. V njej je stanoval samo 8 dni, nato pa odpohtoval in se ni nikdar več vrnil v Smirno. Hassan je pisal v Carigrad ter obvestil ženo svojega gospodarja Spahema, da so le-tega v Perziji ubili roparji in mu uplenili vse premoženje. On sam se je komaj rešil in po najstrašnejših naporih dospel v Carigrad. Spahemova žena je od žalosti kmalu umrla, njeno triletno hčerko pa je vzel v svojo hišo Hassan, ki se je bil v tem oženil. Odgajal je deklico s svojim sinom. Živeli so v velikem obilju. Ko sta otroka dorasla, sta se vzljubila in Hassan je dovolil, da sta se poročila. Kmalu po poroki pa je Hassan iz nezanih vzrokov izvršil samoumori, a začasa svetovne vojne je umrla tudi njegova žena. Ostala sta le še Hassanov sin in Spahemova hči, ki sta živela v srečnem zakonu. Sedaj je potres odkril Hassanov zločin, ki sta vsled poizvedovanja oblasti zvedela zanj tudi zakonca. Odkritje ju je tako pretreslo, da sta se skupno zastrupila.

Z letalom med Papuanci

Znameniti angleški letalec kapitan Frank Hurley je z letalom raziskal neznane predele Nove Gvineje. Svoje doživljaje med divjaki popisuje v knjigi »Biseri in divjaki«, ki je izšla v nemškem prevodu pri Brockhausu v Leipzigu. Zanimivo je, kako so se obnašali divjaki, ko so prvič v življenju videli letalo.

Vodna letala so pripeljali v Port Moresby na krovu velikega parnika. Ko so letala preko krova zdrsla v morje, so navzoči divjaki izražali svoje začudenje z zategnjenimi klci in z udarjanjem svojih vesel ob drevesne čolne. Bil je čisto poseben pogled na letalo, zadnji tehnični izum, in na raj čolnov iz izdolbenih dreves — torej povodno prometno sredstvo najprvotnejše oblike. Sedaj so prihajali divjaki dan za dnevom gledat, ko sta Lang in Hill sestavljala letala. Ko so opazili, kako težki so motorji, so klicali: »Koi, koi!« češ: Beli mož bi nas rad imel za norca, a ne boš! Niso verjeli, da bi se mogel »Galeb«, tako je bilo letalu ime, premikati. Ko je pa začel motor brneti, propeler bičati vodo ter je »Galeb« bliskovito zdrsel po vodi, tedaj je divjake prevzel silen strah. Ko pa se je »Galeb« kakor ptič nalahko dvignil iznad valov in se vspel v sinje višave, tedaj so divjaki onemeli in otrpnili. Zavedli so se zopet in se z divjim kričanjem razbežali na vse strani šele tedaj, ko se je »Galeb« spustil nizko nad njihove glave. Potem pa so se zbrali na ulicah in z nepopisnim veseljem pozdravljali letalo; nekateri divjaki so se obnašali, kakor da so popolnoma zgubili um. Nikoli letalci niso imeli bolj navdušenih gledavcev. Divjakov sedaj ni bilo mogoče pripraviti do nobenega dela več; neprestano so hoteli gledati letala in se o njih pogovarjati. Čez nekaj dni so pripeljali letala prav v vas in jih pritrdili spodaj na stavbe na koleh. Divjaki so prišli sedaj ob blizu ogledovat letala in ni bilo dolgo, ko so jih začeli izdelovati sami — v obliki igrače. Ta mala letala so bila do podrobnosti natanko izdelana in mnogo lepša nego izdelujejo take igrače v tovarnah. Zanimanje divjakov za letala in letalce je trajalo prav do odhoda, vendar pa niti eden izmed divjakov ni izrazil želje, da bi se vozil z letalom.

Nič več lepe, ampak interesantne

Današnje ženske — tako vsaj trdijo — poučeni krogi — nočejo biti več lepe liki porcelanaste punčke, kakršno lepoto so v prejšnjih časih obožavali moški, marveč hočejo biti učnega ali energičnega obraza, interesantne. To se da zelo dobro doseči z očali. Moški že dolgo uporabljajo očala v isti namen. Tako da ženske tudi topot zopet ne delajo drugega, nego da posnemajo moške. Pod soncem pač sploh nič čisto novega ni. Neki optik, ki se je specializiral na ženska očala, pravi, da daje ženski smel ščipalnik brez okvira čisto drugačen izraz nego očala v roženini. Ako hoče ženska napraviti vtis učenosti, potem nosi očala v nepremičnem okviru in skoraj okrogli stekli. Tisto, ki bi se rade zdele podjetne in brhke, si izbere zlat ščipalnik z nekoliko podolgastimi stekli. S kakšnimi očali se da skriti 10—20 let, tega podjetni optik ne pove.

★

Pri brivcu. Mlad brivec je v svoji nespretnosti goste med britjem večkrat vrezal. Gost zahteva kupico vode. »Ali vam je slabo?« ga vpraša brivec. »O ne; poskusiti moram, če usta še voda drži.«

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 svečer.

Torek, 5. junija: Zaprta.
Sreda, 6. junija: STILMONDSKI ZUPAN. Red D.
Četrtek, 7. junija: HERMAN CELJSKI. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 svečer.

Torek, 5. junija: DEKLE ZLATEGA ZAPADA. Red C.
Sreda, 6. junija: ČARDAŠKA KNEGINJA. Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Četrtek, 7. junija ob 15. uri pop.: FAUST. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Torek, 5. junija ob 20. uri: OHELLO. Ab. D. Kuponi.
Sreda, 6. junija ob 20. uri: PUSCAVNIKOV ZVONČEK. Ab. B. Premijera.
Četrtek, 7. junija: PUSCAVNIKOV ZVONČEK. Ab. C.
Petek, 8. junija ob 20. uri: DVA BREGOVA. Ab. D. Znižane cene. Zadnjikrat. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Ljubljana.

Javno telovadbo priredi orlovski odsek Krakovo-Trnovo v nedeljo 10. junija ob pol 4 popoldne na svojem telovadišču v Karunovi ulici št. 14. Samaritanski tečaj Rdečega križa. Danes ob 8 je zaključno predavanje. Prosimo vse obiskovalke tečaja zanesljivo udeležbe. — Odbor.

Maribor.

Maribor. — Starešinski sestanek bo danes zvečer ob 20 v kolodvorski restavraciji. Referirata dr. J. Jeraj in dr. Fr. Valovec.
»Ljudski oder« v Mariboru. Danes ob 20 sestanek. Važne zadeve. Priditel.